

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

De Theologicis Disciplinis Liber Decimus Quintus Sive De Hæresi
Semipelagiana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

DE THEOLOGICIS
DISCIPLINIS
LIBER DECIMUS QUINTUS
SIVE
DE HÆRESI SEMIPELAGIANA.

Introductio,
& Monita
Auctoris.

ELIQUIAS Pelagianorum, sive sparsos circa Christi Gratiam errores, postquam Augustinus Pelagii hæresim profligaverat, proximo libro decrevimus infectari. In his autem vellendis occurrunt nobis monita quædam utilia ad doctrinam simul, atque ad mores spectantia: quorum primum est, perniciosas hæreses, ubi semel radicem fixerint, non absque magna difficultate, firmissimoque Apostolicæ auctoritatis iudicio extirpari; & aliquando recisas talia germina emittere, quæ solent furculis, nisi opportune evellantur, abundantioribus fruticari. Alterum est, viros quoque percelebres, quales fuerunt Vin-

centius, Cassianus, Hilarius, erroribus fieri interdum obnoxios: unde debemus attendere quid habeamus ex nobis, quid ex munere Largitoris; ne aliquis nostrum adversus alterum gloriatur, sive scientiâ præditus sit, sive decore atque honestate virtutis. Postremo denique Cælestini, ac Prosperi exemplo docemur, quanto nobis studio pro Christi Gratia, amplissimoque Augustini Nomine pugnandum sit, aut audeant Adversarii magnificare humanæ libertatis conatus, aut illam nitantur evertere, aut opponant ejusdem cum divinis constitutionibus repugnantiam; quod cum Augustinensium præsertim discipulorum intersit, iis merito post Pelagianam hæresim trado Semipelagianam breviter Historicis, & Dogmaticis thesibus refutatam.

C A P U T I.

Quænam fuerit Semipelagiana hæresis, & qui illam intruserint, qui profligaverint?

S U M M A R I U M.

1. In quo consistat hæc hæresis.
2. Unde habeat originem.
3. 4. 5. Enumerantur varii Semipelagiani.

6. & 7. Quinam scripserint, & pugnaverint contra hæresin.
8. Illius proscriptio facta à Synodo.

I.
In quo consistat hæc hæresis.

POSTREMO Capite etiam Semipelagianam hæresim coepimus oppugnare; illius enim decreta fuerunt bonam voluntatem, quæ fidem præcedit, ex nobis esse, in consequentibus non deesse

divinæ Gratiæ adjutorium. Posteaquam S. P. Augustinus gratiæ operationem, ac divinæ voluntatis propositum tot, tantisque lucubrationibus confirmaverat; complures in Lugdunensi præsertim, & Arela-

Arelatenſi Provincia, arbitantes ex Auguſtiniana Doctrina conſequi fatalem neceſſitatem, in oppoſitam ſententiam abierunt, tria dogmata ex adverſo conſtituentes. Fuit primum, juſtitia aliquod initium, bonam ſcilicet voluntatem credendi eſſe ex nobis abſque divina gratia auxilio; ex hujus autem fidei & voluntatis merito gratiam & juſtificationem conferri: unde hæc erat illorum vox, ut ſcribit Petrus Diaconus ad Fulgentium, *Meum eſt velle credere, Dei autem gratia eſt adjuvare*. Deinde aſſerebant Prædeſtinationem nullam eſſe, niſi ex meritum præſcientia, & parvulos etiam eligi ex præviſione operum, quæ facturi eſſent, ſi viverent: poſſe augeri, vel minui prædeſtinatum numerum electorum, & poſita electione ſecundum gratiam, inutiles eſſe hortationes & correptiones. Ita ſcripſerunt ad Auguſtinum Hilarius & Proſper, atque ita contendit Fauſtus de libero arbitrio lib. 1. cap. xi. & lib. 2. cap. 3. Tertio, quod conſectarium hujus eſt, dixerunt perfeverantiam non eſſe ſpeciale Dei donum præparatum iis, qui ſunt à maſſa perditionis prædeſtinatione diſcreti: ut conſtat ex Reſp. Proſperi ad vii. objectionem Gallorum. Pertractabimus hoc libro de priori tantum dogmate, in quo revixit hæreſis Pelagiana; quohiam de Prædeſtinatione diſſerimus in prima Parte, & de Perſeverantia diſputabimus libro xviii.

2.
Unde habeat
originem.

Non male dixeris hujus hæreſis originem ad antiquiora tempora referendam. Ipſum Auguſtinum nondum Episcopum ſimiliter erraſſe, ex ipſius confeſſione didicimus in cap. 3. de Prædeſt. SS. Similia tenuiſſe quosdam Monachos Adrumeti circa annum 424. ſed ſtatim ab Auguſtino correptos, alibi ſcriptum eſt. Erravit pariter Vitalis quidam Carthaginenſis, quem ab errore revocavit idem Auguſtinus, quatuor circiter annis ante diſſidia Adrumeti, ut liquet ex Epistoſta 107. vel 217. ſcripta vertente an. 420. Sed coepit coaleſcere in Sectam Semipelagianismus anno 428. aut inſequenti, cum delato in Gallias libro de Corrept. & grat. ſcripto ad eosdem Monachos Adrumetinos, coeperunt Lirinenſes Monachi, inter quos aliqui ſcientia & ſanctitate conſpicui, infectari S. Patris doctrinam. Scripſerunt ea occasione ad Auguſtinum Hilarius & Proſper, quorum acceptis Epistoſtis, ille edidit libros de Prædeſtinatione Sanctorum, & de bono perfeverantia, referens etiam de reliquiis Hæreſis Pelagianæ triumphum. Horum Semipelagianorum ducem fuiſſe Caſſianum ſcribit Noriſius lib. 2. cap. 1. & 5. ante Noriſium Voſſius lib. 1. cap. 7. Suarez Prolog. v. de Grat. cap. v. Petavius de Hiſt. Pelag. & Semip. cap. x. n. 11. Gonzales Controv. iv. art. 10. quibus accedunt Tournely q. 3. pag. 91. Iſaac Habertus lib. 2. cap. vii. §. 3. cum Theologorum, & Hiſtoricorum maximo numero. Infeliciter eum purgare conati ſunt, quos refellit Noriſius in Appendice cap. 2. necnon Henricus Cuykuius, Poſſevinus, Petrus Diaconus, Thomas Pius, & ex Scholaſticis, noviffime Antonius Boucat de Grat. Diſſert. Præambula art. vii. Fuit autem Caſſianus primum Diaconus S. Joannis Chryſoſtomi, poſtea Presbyter Maſſilienſis, inſignis, & facundus Scriptor, ut appellatur in Chronicis Proſperi ad an. 433. niſi elogium iſtud inſartum ſit, quomodo annotavit Pontacus. Scripſiſſe Caſſianum novimus de Inſtitutis Cœnobiorum libros xi. Collationum libros xxi. & adverſus Neſtorium de Incarnatione opus ſingulare. Collationes ſcriptas conſtat anno 432. ex notis Conradi Abbatis Urſpergenſis apud Gerardum Voſſium lib. 2. de Hiſt. Latinis cap. xvi. contra Neſtorium ſcripſit *abſolutis Collationum libellis*, ut ipſe teſtatur in libri ingreſſu: de Inſtitutis autem Cœnobiorum ante editas Collationes.

Post J. Caſſianum fuiſſe Ducem & Coryphæum Semipelagianorum Fauſtum Rejenſem probat Noriſius lib. 2. cap. xv. & in Append. cap. 3. Et quidem jure merito. Quippe in eadem ſententia fuere Theologi Lovanienſes in Juſtificatione, Cenfura, Baronius ad annum 490. Bellarminus de Script. Eccl. Theologi fere omnes, atque illuſtriores Hiſtorici. Suos nihilominus, ut mali omnes, habuit Patronos, inter quos celebrioris famæ ſunt Driedo, & Ruardus Tapperus laudati à Voſſio lib. 1. H. P. cap. 10. Sirmondus & Cellotius à Noriſio in memorato loco Appendicis. Fauſtus Lirinenſium Monachorum Abbas factus anno 433. eosdem rexit annos ſupra viginti, electus poſt Maximum Episcopus Rejenſis. Scripſit de Spiritu Sancto, de Gratia & libero arbitrio, & libellos, atque Epistoſtas alias apud Gennadium.

3.
Enumeratur.

Et hunc, id eſt, Gennadium adhæſiſſe Semipelagianis vera eſt, & communior ſententia, quam tenent Lovanienſes Theologi, Thomas Bradwardinus, Ferdinandus Mendoza apud Voſſium loco nuper laudato. Accedunt Bellarminus de Script. Eccleſ. Gonzales Controv. iv. art. 14. Noriſius lib. 2. cap. 16. &

4.
Varii.

16. & Appendicis postremo, Baronius ad an. 388. & posterioris ætatis Scriptores eruditissimi, quos recensere non vacat. Sed neque huic defuit Defensor illustris, quem eloquenti Apostrophe compellat Norisius, Franciscus Suarez Prolog. v. de Gratia cap. 5. Scripsit Gennadius librum de viris illustribus, & multorum opinione de Ecclesiasticis Dogmatibus rejectum in Appendicem Tom. VIII. Operum Augustini: & illum quidem circa annum 492. Porro si hi tres Cassianus, Faustus, Gennadius connumerentur à nobis inter Semipelagianos, neminem arbitror futurum, qui non fateatur nos aut meliorem causam suscipere, aut consentire præcipuis, gravissimisque Scriptoribus.

f.
Semipela-
giani.

Aliqui sunt autem sanctitate, atque eruditione percelebres, quos Semipelagianos dici ægre ferunt nonnulli; inter quos eminent Vincentius Lirinensis, & Hilarius Arelatensis. Scripsit Vincentius Commonitorium anno 434. & Semipelagianus probatur à Norisio lib. 2. cap. xi. Non aliter sentit Scriptor Eminentissimus de Hilario Episcopo Arelatensi eodem libro cap. 2. Plures utrumque defendere aggressi sunt: sed cumulatius, nec servata erga Norisium moderatione, Bruno Neuffer in Apologia, quam ex Prodomo Velitari retulerunt Bollandistæ ad diem v. Maji, & Franciscus Macedo in libro, cui titulus *Commentationes duæ*, &c. Qui nec styli acrimonia, nec rationum vi potuerunt efficere, quin subscriberent Norisio viri literarum laude celebratissimi, ut dicam sequenti capite tertio. De Hilario tamen invaluit nuper opinio Semipelagianismum ejurasse; eaque unde muniatur, ostendam, de horum virorum celebritate dicturus, ut æquum est, non indigne. Gabriel Vasquez censet Semipelagianum etiam Joannem Chrysostomum: id vero prorsus immerito. Econtra Theophilus Raynaudus operam perdidit in disputatione Theologica pro Defensione Valeriani Cenensis, non ut ipse putat. Cemeliensis, qui vixit ætate Fausti Rejenensis: cum Valerianus aperte Semipelagianum se prodatur Homilia xi. xvii. & xviii. Verum de ipso, quemadmodum & de aliis obscurioris nominis, necessarium non arbitror pertractare. Similiter nec de Arnobio juniore, pro quo decertavit Vossius lib. 1. H. Pelag. cap. xi. pag. 569. refutatus à Norisio lib. 2. cap. 15. Disceptandum ergo erit, ut habeamus etiam rationem temporum, de Joanne

Chrysostomo, de Cassiano, de Fausto, de Vincentio, de Hilario, & de Gennadio.

Quod priusquam facere aggrediar, dicam pauca de infelici exitu Semipelagianismi, & de gloriosis ejusdem Oppugnatoribus. Post Augustinum, de quo satis de Hist. Pelag. cap. 4. steterunt adversus Semipelagianos Hilarius & Prosper: & S. Patrem adhuc viventem de Massiliensium erroribus certorem fecerunt. Defuncto S. Parente, cum Semipelagiani redderentur audaces, simul Romam ad Cœlestinum profecti sunt, ut is novos Pelagianos reprimeret. Maxime autem enituit in horum extirpatione sollicitudo beati Prosperi. Scripsit contra eosdem Epistolam ad Rufinum anno 429. exagitavit Cassianum libro contra Collatorem circa annum 433. proximo anno 434. respondit ad Capitula calumniantium Galorum, ad Objectiones Vincentianas, & ad Excerpta Genuenium: edidit ipsa occasione Epigrammata plurima, & celeberrimum carmen de Ingratis. Num scripserit libros de Vocatione Gentium, inter Eruditos diffusio est; laudant tanquam genuinum illius opus Scriptores plurimi: negant Henricus Noris, & Vossius: relinquit judicium disquisitioni Eruditorum Philippus Labbe. Eundem Prosperum contra vulgarem opinionem non fuisse Episcopum Regii Lepidi probant haud obscure Labbe, & Norisius, ex quo Episcopum nunquam appellaverint aut Victorius Aquitanus, aut Gelasius Papa, aut Gennadius Massiliensis, aut Marcellinus Comes, aut aliquis veterum ante Honorium Augustodunensem, qui Gennadii verba transcripsit depravata Amanuensium errore. Episcopum tamen Regiensem, quamvis nullo certo argumento, agnoscunt post Honorium Scriptores Itali, Sixtus Senensis, Possevinus, Baronius, Ferrarius, Sigonius; nec non Thomas Bradduardinus, Martinus Polonus, Tritheimius, & Vossius. Is animadvertit cum Pontaco in vet. libb. vocari Prosperum aliquando Episcopum Rheginensem, & Regium Italiæ interdum dici Rheginum: assert etiam Inscriptionem extantem Regii in æde Carmelitarum, *Hic situs est Prosper, quo sancto Prasule Clerus, &c.* Consentiant antiqua Breviaria Regiensis Ecclesiæ, & nostrum ad diem 24. Novembris. At hæc rigidioribus Criticis nequeunt plenissime satisfacere: ac nos dubitatione distrahimur. Nullatenus tamen assentiri possumus Bellarmino scribenti de Script. Eccl. Prosperum fuisse

fuisse Episcopum Rhegiensem in Provincia Provinciae, quia subscripsisse invenitur Synodis Vafensi & Carpentoraënsi. Interfuit enim his Prosper Aurelianensis Episcopus successor Aniani; non Aquitanus, qui cum Augustino scripserit Epistolam circa annum 429. certe jam ætate grandævus, non potuit adesse memoratis Conciliis anno 527. & 529. celebratis.

7.
Et pugnant contra hanc hæresin.

Opera Sanctorum Prosperi, & Hilarii Cœlestinus Papa scripsit contra Pelagianos Epistolam ad Galliarum Episcopos anno 431. Capitula huic Epistolæ annexa Cœlestini non esse dudum viri docti observarunt, Vossius, Norisius, Natalis Alexander, Presbyteri Ballerini, & Auctor Adnot. in Estium dist. 26. lib. 2. §. 26. Nos tamen aliquando sub Cœlestini nomine ea laudavimus exemplo Petri Diaconi, Cresconii, Dionysii Exigui, Vasquesii, aliorumque; quod jussu vel approbatione Cœlestini fuerint à Prospero, vel ab alio defensore Augustini concinnata atque ita sanctitati quorundam Semipelagianorum, qui certo definitioni Pontificis non repugnassent, melius consulitur. Enimvero in illis Capitibus aperte damnantur, qui fidem, piumque animi desiderium, ac primum bonæ voluntatis motum negant esse donum Gratiæ. Commendat tamen Cœlestinus Augustinianam doctrinam, illiusque oppugnatores com-

pescit. Idem præstitit Gelasius in Epistola ad Píenos Episcopos scripta Albino Consule, id est, an. 493. itemque Hormisda in Epist. ad Possessorem data sub annum 520. Eo vertente scripsit ad Africanos Episcopos exules in Sardinia Petrus Diaconus. Idem Episcopi in Synodali congressu anno 527. Semipelagianismum impugnarunt, & Augustini doctrinam Synodica Epistola probarunt & confirmarunt.

Tandem proscripta est Semipelagianorum hæresis in secunda Synodo Arausicanæ. Hanc celebratam sub Leone primo anno 443. aut 444. fuit olim ferre communis opinio, ut liquet ex Præfatione ad opera Prosperi editionis Duacii, & ex Tom. 2. Conciliorum Surii. Verum jam constat habitam fuisse sub Felice IV. Decio Juniore V. Consule, hoc est anno 529. ut observarunt PP. Mauro-Benedictini in Append. Tom. x. Op. Aug. Garnerius dist. 2. in Mercatorem, & erudita disputatione Gerardus Vossius lib. 1. H. P. cap. 53. Confirmavit Concilium Arausicanum Bonifacius II. in Epistola ad Hilarium Arlatensem data anno 530. Lampadio, & Oreste Coss. tum Synodus Valentina Imperante Lothario anno 840. ac postremo Tridentinum Concilium Sessione vi. habita anno 1546. Atque hæc de ortu, fortuna, & interitu Semipelagianismi.

8.
Illius proscriptio facta à Synodo.

CAPUT II.

Vindicatur S. Joannes Chrysostomus à nota Semipelagianismi.

SUMMARIUM.

1. Refertur occasio hujus positionis.
2. Chrysostomus potius præfocavit, quam docuit Semipelagianismum.
3. & 4. Id declaratur, ac probatur variis rationibus.

5. Ex quibus necessario sequitur conclusio.
6. Repellitur obiectio Vasquez.
7. Ac ulterius annullatur.

1.
Refertur occasio hujus positionis.

QUAMPLURES Chrysostomi doctrinam ab omni Semipelagiano errore purgatam apertissime demonstrarunt, ut Ferdinandus Vellofilius Adv. in Tom. 1. q. 9. Sixtus Senensis lib. v. annot. 101. Alexander H. Ecc. Sæc. iv. c. 6. atque præter alios Scholasticos Ysambertus 1. part. q. 23. dist. 2. art. 4. L'Herminier Tom. 4. de Gratia pag. 151. & seqq. Isaac Habert. lib. 1. cap. 8. §. 3. & cap. 24. §. 5. Ant. Boucat. Dissert. Præambula de Grat. art. 6. & recentiores ceteri. Et si ve-

ro loci ambigui eorum Patrum, qui floruerunt ante exortam hæresim Pelagii, & præsertim illorum qui ad populum habebant conciones, nequeunt Semipelagianis afferre aliquid adjumenti ob validissimas rationes productas cap. 7. de Elect. Justorum, atque alibi repetitas; tanta nihilominus mihi est existimatio & auctoritas Joannis, ut aliorum nervosis doctisque vindicationibus aliquam & ego addam, per quam illata illi injuria veritatis vi, præsidioque propulsetur.

2.
Chrysostomus
potius
præfocavit
quam do-
cuit Semipe-
lagianis-
mum.

PROPOSITIO: Chrysostomus Semipelagianismum præfocavit potius, quam docuit.

Contexam ego S. Doctoris apologeticam argumentationem hoc pacto. In Semipelagianis quatuor attendenda, aut primum ipsorum dogma jam à Catholicis omnibus refutatum; aut principia & doctrinæ capita, quibus illud firmare moliebantur; aut ex opposito argumenta, quibus oppugnatum est: aut Canones, quibus invenitur proscriptum. Quid enim aliud, ut dignoscantur Semipelagianismi notæ, necessum erit expendere? Sanctus autem Joannes Chrysostomus capitale Semipelagianorum assertum rejicit omnino, fontes, à quo profuit lutulentum illud dogma, illustrat & clarat: rationem primam, quæ exploditur, ipse suppeditat: eadem verba Canonum, quibus damnatur, sunt ex illius verbis excerpta. Igitur Chrysostomus Semipelagianismum non intrusit, non fovit; sed compressit, & suffocavit. Singula sic demonstro. Primum Semipelagianorum error est, initium fidei, aut bonæ voluntatis esse ex nobis. Error iste à Chrysostomo evertitur: ait enim Hom. 4. in cap. 2. ad Ephes. *Ne beneficiorum magnitudo extollat te, vide quomodo te reprimit. Gratia, inquit, per fidem. Deinde ne rursus liberum arbitrium perimeretur, nostra etiam adhibuit; atque iterum illud idem sustulit, dicens: & hoc non ex nobis. Non enim fides, inquit, ex nobis. Nisi enim venisset, nisi vocasset, quomodo credere potuissemus? Quare nec fidei nostræ est, sed Dei: illud ipsum donum Dei est, ne quis gloriatur, ut nos erga Gratiam gratos reddat. Quibus verbis fidelissime ad literam ex Græco translatis, ait eruditissimus Habertus ubinam illa in Chrysostomum tanquam gratiæ ad fidem initiantis ignarum, aut inimicum, invidiosa criminatio? Certe tanquam spuma in scopulum illisa concidit, & evanescit. Homilia pariter XIX. in Epist. ad Roman. expendens ea verba, *Vide bonitatem Dei &c. Non dicit* (inquit Chrysostomus) *vide igitur virtutem tuam, aut labores tuos; sed Dei bonitatem, ostendens, quod universum ex superna gratia sit factum, instituensque credentem, ut tremat.* En Chrysostomum capitale Semipelagianorum assertum verbis expressissimis refellentem.*

3.
Id declara-
tur.

Momenta vero Semipelagianorum erant, cum hortationes scripturarum affirmantium Deum expectare voluntates hominum & extendere tota die ma-

nus suas ad non credentes & contradicentes, nec non hominum esse præparare animam suam: tum libertas arbitrii, quam autumabant everti, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates. His, ut in antecedentibus dictam est, respondent Catholici expectare Deum voluntatem deliberatam, divinæ vocationi obtemperantem, atque non coacte, non necessitate compulsam, & inhærentem mandatis; donari tamen illi misericorditer ut velit, ut faciat, ut veniat per gratiam prævenientem, & Spiritus sancti illuminationem, inspirationemque dilectionis: ita ut non tollatur gratia, non denegetur arbitrium: istud quidem, quia non necessitatur, nec cogitur; illa, quia non expectat merita, sed facit. Quid vero Chrysostomus? Hæc ante exortum Semipelagianismum diserte tradidit, docens Deum non prævenire voluntates humanas, uti dogmatizabant Manichæi, impellente necessitate; quandoquidem dum meremur, aut demeremur, operamur cum deliberatione atque electione: totum autem opus, ideoque ipsam voluntatis primam in bonum inclinationem præsupponere gratiam moventem. Audi Joannem, vere Chrysostomum, id est aurei eloqui, Hom. 12. in Epist. ad Hebræos negantem auxilium præmovens, necessitatem inferens voluntati: *Non prævenit, ne perdat liberum arbitrium.* Verumtamen audi iterum hæc scribentem Hom. 12. in 2. ad Corinth. cap. 4. *Manifestum est sua quemque voluntate vel malitiam, vel virtutem eligere. Verum in nostra voluntate totum post gratiam Dei relicum est.* Est ergo apertissima sententia Chrysostomi, Deum expectare quidem voluntatis nostræ deliberationem & opus, ac nostrum esse manum aut ad ignem, aut ad aquam extendere, sed nihil, quod pertineat ad veram, & Christianam virtutem, à nobis fieri nisi post gratiam, licet hæc non ita nos præveniat, ut evertat liberum voluntatis arbitrium. Quamobrem uti Semipelagianismum non juvant ea loca Scripturarum sanctarum, quæ clamant nostra interesset, converti, velle, quærere, parare animam; ita errorem illum non alunt, nec fovent sententiæ Joannis sæpenumero splendida oratione dicentis referre nostra credere, parere, & perfectioris sanctitatis ponere fundamenta.

Jam vero dicendum aliquid de ratione præcipua, qua Semipelagianus error subvertitur. Est ea deprompta ex verbis Apostoli in 1. ad Corinth. cap. 4.

4.
Ac probatur
varis ra-
tionibus.

Quid

Quid autem babes, quod non accepisti? Iis testatur se fuisse convictum S. P. Augustinus, cum similiter erraret putans fidem, qua in Deum credimus non esse donum Dei, tertio de Prædestinat. Sanctorum capite. Quanti ponderis hæc Apostolica verba sint ad revincendum Semipelagianismum dixi cap. XI. præcedentis dissertationis, repetam in hac quarto, & longe melius commonstrat Doctor Gratia in quinto libri, quem nunc laudavi. Nec sentit oppositum S. Chrysostomus. Expendens Apostolicum testimonium Hom. XII. *Sed esto sis laudandus*, inquit, *& revera babeas donum, & hominum iudicium non corrumpatur: sed neque sic oportet superbia effervere, quippe qui non ex te babes, sed à Deo accepisti. Quid igitur te habere simulas quod non babes? Sed esto babeas, habent & alii tecum. Igitur quod accepisti babes, neque hoc tantum, & illud, sed quicquid babes: non enim merita hæc sunt, sed Dei gratia. Quamvis fidem adducas, à vocatione eam accepisti; quamvis peccatorum veniam adducas, quamvis dona, quamvis virtutes, omnia inde tibi provenerunt. Quid igitur babes, quæso, quod non acceptum babes? Argumentum primum ac singulare istud est: eodem convictus fuit Augustinus: eodem Semipelagianos ipse oppugnavit: eodem usi sunt Canone 6. Patres Arausici.*

5.
Ex quibus
necessario
sequitur
conclusio.

Fluit nunc veluti sponte sua argumentationis nostræ pars quarta; & apparet in Chrysostomi Orationibus reperi ipsa Canonum adversus Semipelagianos editorum verba, atque vim, auctoritatemque verborum. Dixi modo de Canone sexto Arausicano: hunc attuli non semel, & novissime cap. XI. & XII. de H. P. Facias, Lector, ejusdem Canonis cum recitatis verbis Chrysostomi collationem. Legas & Canonem alium Arausicanæ Synodi numero tertium. Ecce: *Si quis invocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri, non autem ipsum gratiam facere, ut invocetur à nobis, contradicit Esaiæ Prophetæ, vel Apostolo idem dicenti. Inventus sum à non querentibus me, palam apparui iis, qui me non interrogabant.* Hoc ergo Canone demonstratur necessitas prævenientis auxilii ex cap. 65. v. 1. Esaiæ, & ex 10. Epistolæ ad Romanos 20. Inquiramus nunc interpretationem Chrysostomi Hom. 18. in Epistolam ad Romanos. En illam: *Non dicit, quod ipsi per se Deum attrahere potuerint; sed & eorum, qui ex gentibus credebant*

factum dejiciens, ostendensque quod totum gratia sua perfecit, dicit, Ego palam apparui iis, & ego inventus sum. Vides in Chrysostomo vel ipsos Canones Arausicanos? Ergo impetitus, aut ad audendum projectus esse debet, quisquis tantum Semipelagianum rodit & vellicat præclarissimum Ecclesiæ Doctorem, qui prædamnavit Semipelagianismi capitale decretum; qui explosit fallacia Massiliensium interpretamenta, & elisit argumentationes, antequam proferrentur; qui rationem primam ac validissimam pro necessitate gratiæ ad initium fidei promovit: qui præformavit Arausicanæ Synodi definitiones, & Canones. Hæc omnia præstitit Joannes Chrysostomus. Igitur Semipelagianismum præfocavit potius, quam docuit. Atque hæc erat propositio demonstranda.

CONTRARIA OBJECTIO REPELLITUR.

In eandem cum Semipelagianis conspirasse sententiam S. Joannem Chrysostomum nititur probare Gabriel Valquez disput. 89. cap. 4. ex Hom. 42. in Genesim, ubi docet Deum voluntatem nostram attendere; & ex Hom. 27. in qua ait aliquam ex nobis poenitentiam esse, ac proinde dilectionem & spem, quæ tamen de se non sufficiat ad delendum peccatum, nisi accedat gratia Dei; quibus similia tradit Cassianus Collat. 20. cap. 8. Eandem doctrinam habet Chrysostomus in Hom. de Daniele, & serm. 1. de Verbis Domini. Insuper addit Valquez disp. 91. cap. 8. ex Hom. 17. in Joannem hæc verba Chrysostomi: *Hinc admoneri possumus Deum suis in nos beneficiis nostras non prævenire voluntates, sed à nobis incipiendum esse, &c.* Urget & Hom. 12. in Epist. ad Hebræos, ubi parum à principio hæc habet: *Oportet nos eligere primum, quæ bona sunt, & tunc ipse quæ sua sunt introducit; non enim antecedit nostras voluntates, ne leatur arbitrium.* Possumus addere quæ scripsit Hom. 26 in Genesim de Noë: *Quandoquidem quæ sua erunt omnia contulit, eorum etiam quæ à Deo sunt abunde potitus est.* Et in Pl. 120. *Anobis principia.* Hom. etiam 8. in Epist. ad Rom. tradit fidem præcedere, & gratiam impetrare. Denique pluribus in locis affirmat gratiam iis conferri, qui reddunt se gratia dignos, ut Hom. 41. de Sancta Pelagia. Profecto quisquis docet à nobis esse virtutem, nos divinis beneficiis non præveniri, nostrum esse principium bonorum operum, ad nos pertinere ut velimus & præeligamus, & gratiam dari iis, qui

6.
Repellitur
Objectio
Valquez.

qui præbent se dignos gratia, is per omnia Semipelagianis adhæret. Adhæret ergo Semipelagianis Chrysostomus.

Resp. dist. minorem: Semipelagianis consentit, qui docet virtutem esse à nobis deliberate operantibus & volentibus post gratiam prævenientem, & inspirantem nobis bonam voluntatem indeliberatam; qui docet nos prævenire divina beneficia, qualia sunt augmenta gratiarum, sanctitas & iustitia, incrementa virtutum, alique huiusmodi; qui docet nos præeligere & velle, quatenus in voluntate nostra totum post præmovenientem gratiam relictum est; qui docet denique Deum non antecedere voluntates nostras præmotione necessitante atque impellente; nego quod is Semipelagianis adhæreat. Qui hæc omnia docet excludendo gratiam præmovenientem, ac prævenientem, concedo. At Joannes Chrysostomus gratiam hanc non excludit, ut supra demonstratum est. Ergo quamquam alicubi scribat, nos velle, nos prævenire beneficia Dei, nos præeligere, nos dignos reddi voluntate nostra gratiis uberioribus, inter Semipelagianos immerito cooptatur.

7.
Ac ulterius
annullatur.

Quamquam vero hæc responsio ex argumentatione nostra redditur manifesta; singula objecta à Vasquesio, & etiam aliunde superaddita cursitans repulsabo. Itaque Hom. 42. in Gen. loquitur Chrysostomus de elemosyna, in qua Deus respicit voluntatem nostram, non censum; quod probat exemplo mulieris, quæ in gazophylacium duo tantum minuta projecit, & Sareptanæ viduæ, quæ Prophetam pavit Eliam. Huic quidem voluntati rependit Deus remunerationes gratiarum: sed hanc voluntatem num sine gratia à nobis esse docet Chrysostomus? Imo animadvertit Sareptanam mulierem, ut Eliam pasceret, à Domino habuisse præceptum & gratiam, & recitatis verbis Scripturæ, *Præcipiam mulieri viduæ ut pascat te*, statim ait, *Vide spiritus gratiam, dilecte*. Quod si in hac ipsa Homilia ait nos à Deo adjuvari dum enitumur ad virtutum agones; loquitur de gratia cooperante: opponens virtutem gratiæ iis, qui spectant quidem, sed non adjuvant in ludis Olympicis decertantes. Hom. 27. demonstrat justificationis gratiam non conferri adultis, nisi eos poeniteat, nisi sperent, nisi diligant. Et hæc sunt Semipelagianismi argumenta? Essent, si ad poenitentiam non requireret gratiam; sed hanc eodem loco commendat in servo, cui Dominus dimisit debitum, dicens: *Bo-*

mus Dominus non solum quantum petit, sed quantum ne cogitare quidem ausus fuit, dedit. Is enim ejus mos est, ut vincat, & præveniat petitiones nostras. Hæc frustra requires in Collationibus Cassiani, unde errores scatent Semipelagianorum, dicam proximo capite. In Homilia de Daniele loquitur de argumento gratiarum: Daniel enim, puerique alii iusti erant, & illos gratia prævenerat benedictionibus dulcedinis. Hanc tamen Homiliam non constat esse Chrysostomi, eruditus pluribus repugnantibus. De augmentis gratiarum loquitur etiam in Hom. 26. de Noe, in 41. de Pelagia, & ubicunque de iustis instituit orationem. Etenim cum Noe *perfectus* dicatur, non consideratur à Chrysostomo in principio, sed in progressu virtutis: atque Pelagiam laudat martyrium patientem, postquam Dominus illi donaverat, ut pateretur. Martyres quidem fortiter pugnantes gratiâ Dei confortari verum est: nec gratia cooperans tollit prævenientem, quemadmodum subsequens ac perficiens non tollit cooperantem. Decimâ septimâ Homiliâ in Joannem sermo est non de prima vocatione ad fidem, sed de beneficiis collatis Andree, quem sponte obtemperantem vocationi Dominus constituit Apostolum, & familiari consuetudine complexus est. Hunc tamen locum depravatum contendit Gonetius Prædest. disp. 2. art. 3. §. 6. & legendum esse *præveniri*; non autem *non præveniri*, ut legitur in Veneta editione anno 1183, sed labitur manifeste, ut constat ex proxima antithesi, *sed à nobis incipiendum, &c.* & ex Græcis codicibus, quos consulto perlegens vidi ita habere: *ταυτὸν παρρησιασθέντι & φθόνῳ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνὰ, &c.* In Hom. 12. ad Hebræos liquet, ut observatum est supra, excludi præmotionem necessitantem; atque, ut adnotavit Habertus, fit sermo non de iis, qui sunt in privatione gratiæ, sed de iis, qui stant, currunt, & potestatem habent non dandi in commotionem pedem suum. Quod colligitur ex verbis sequentibus: *Etiam si curras, etiam si studium adhibeas, ne tuum existimes, si recte gestum est. Nisi enim celestis auxilio potiaris, omnia frustra sunt.* Denique in Epistolam ad Romanos Hom. VI. II. dum ait fidem impetrare gratiam, loquitur Chrysostomus de Gratia sanctificante; siquidem & hæc habet eodem loco, *Accedit fides per gratiam attracta*, Quare ex his apparet argumenta omnia, quæ adversus doctrinam Chrysostomi proferuntur, vitrea esse, & ficulnea: atque

atque inter Cassianum, Hilarium, Vincentium, aliosque Semipelagianos, doctos alioqui, sanctosque viros, necnon inter complures nullius falsæ doctrinæ suspectos, & sapientiâ præclaros, extare & eminere Chrysostomum,

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

CAPUT III.

De sanctis viris, quorum doctrinam fuligo Semipelagiani erroris aspersit.

SUMMARIUM.

1. Protestatio Authoris.	12. Ex scriptis illius.
2. Cassianus fuit Semipelagianus.	13. 14. 15. & 16. Solvuntur Objectiones.
3. 4. 5. & 6. Solvuntur Objectiones.	17. Quid sentiendum de S. Hilario.
7. Item Semipelagianismo fuit imbutus Faustus Reinenfis.	18. 19. 20. & 21. Solvuntur Objectiones.
8. Id ulterius declaratur.	22. Et utrum hunc errorem deposuerit S. Hilarius.
9. Eodem errore fuit imbutus Vincentius Lirinensis.	23. Opinio Authoris.
10. Quod probatur ulterius.	24. Gennadius ad Semipelagianos declinavit.
11. Ac declaratur.	25. 26. 27. & 28. Rejiciuntur Objectiones.
	29. Appendix brevis.

1.
Protestatio
Authoris.

PRÆMITTENDUM est nihil derogare sanctitati ac virtuti eorum, qui ante exploratam circa prævenientis gratiæ auxilium veterum traditionem, expressasque definitiones Romanorum Pontificum, aut Sanctorum Conciliorum, profundissimas gratiæ ac libertatis questiones aut ignorarunt, aut non exacte explicaverunt: aut proprio indulgentes ingenio fallaci sensu, quod cuiusvis hominis est, quædam verba fuerunt interpretati. S. enim Prosper Semipelagianos Massilienses in Epistola ad Augustinum servos Dei, ac tales, qui vitæ meritis cæteros antecellerent, spiritualium studiorum viros, claros egregiosque in omnium virtutum studio, & in cæteris Augustinianæ admiratores, sectatoresque doctrinæ appellat. Hilarius etiam illos summa cum laude commemorat, & scribit illos, hoc excepto, quod pertinet ad initium fidei, in factis & dictis omnibus Augustini sanctitatem fuisse admiratos. Dum ergo illos Semipelagianos dixerō, non illorum personam me accusaturum declaro, non mentis pervicaciam, non voluntarium errorem, sed solam falsitatem doctrinæ, qualem in suis quoque scriptis ante Episcopatum editis S. Augustinus deprehendit, & qualem Vasquesius absque ulla Sanctorum injuria suspicatus est in Chrysostomo, & in Marco Eremita. Quare si forte nobis vel excidit hætenus, vel in posterum desuet verbum aliquod contumeliosum, quod è pectore nostro utinam non erumpat; sancte profiteamur dogmata nos averfari, non Auctores; quemadmodum

R. P. Bertz Theol. Tom. III.

ajebat Prosper in Pelagianæ pravitate reliquiis *non mediocris virulentia fibræ nutriri*, cum tamen, ut diximus, sanctitatem Massiliensium debitis laudibus celebraret. His vero præmissis sit.

PROPOSITIO I. Cassianus non potest à Semipelagianismo excusari.

Probatur 1. Testimonio Isidori Pelusiota Cassiani condiscipuli, qui Epist. 309. loquacem & temerariam appellat, & doctrinæ S. Augustini impugnatorem: ex Adone Viennensi, qui in Chronicis ad annum 425. scribit: *Opera illius à Catholicis cautissime legenda, maxime de libero arbitrio & gratia*; addit errores illius non ad plenum purgare potuisse, cum vellet, Cassiodorum Senatorem Ravennatensem: ex Cassiodoro ipso scribente cap. 29. Divinarum institutionum Cassianum purgatum ab erroribus etiam à Victore Martyritano: ex Thoma Braduardino, qui lib. 2. de causa Dei cap. 4. Cassiani sententias appellat *Hæreticas, & Pelagiano veneno prægnantes*: ex parente Ecclesiasticorum Annalium, qui ad annum 433. scribit certo falli, qui Cassianum credunt fuisse *omni ex parte catholicum*. His contentiunt omnes fere Scriptores. Non ergo absque magna testimoniorum auctoritate Semipelagianismi Cassianus insinuitur.

II. Probatur ex quo in S. Officio Generalis Inquisitionis Hispaniæ damnata fuit hæc propositio Thomæ de Ituren. *Cassianus non fuit Semipelagianus*. Vide Gonzales contrav. iv. art. 9. III. Probatur quoniam S. Prosper adversus Semipelagianos

2.
Cassianus fuit
Semipelagianus.

T

gianoq

gianos fidem catholicam egregie defendit. Illum his verbis commendat in Martyrologio Romana Ecclesia, *Eruditione & pietate insignis adversus Pelagianos pro fide catholica strenue decertavit*. Illius opera dicuntur à Gelasio in Concilio Romano custodienda & recipienda. Ex illius & Augustini scriptis fabricati sunt Canones Synodi 11. Arausicanæ. Ipse autem Prosper suum maxime studium contulit in refellendo Cassiano. Editum adversus hunc librum contra Collatorem, constat ex titulo, constat ex Cassiani verbis passim in hoc libro productis, constat ex cap. 2. ejusdem Operis, constat ex antiquissimo Corbejensi Codice præferente hunc titulum: *Liber S. Prosperi pro Prædicatoribus Gratia contra librum Cassiani Presbyteri, qui prænotatur De protectione Dei*. Hæc est Collatio 13. habita cum Abbate Chæremone. Quod autem Antonius Boucat respondet in hæc Collatione non esse sensum Cassiani, ab eoque historice referri sententiam Chæremonis, refelletur infra ipsius Prosperi expressissimis verbis. IV. Probatur ex decreto Gelasii, qui statim post recepta Opuscula Prosperi ait, *Opuscula Cassiani Presbyteri Galliarum apocrypha*. Triplici autem sensu dicitur aliquis liber apocryphus, vel quod non sit auctoritatis divinæ & in Canone Scripturarum sanctarum, vel quod incertum habeat auctorem, vel quod doctrinam exhibeat non plane catholicam. Opuscula Cassiani nequeunt appellari apocrypha primo & secundo sensu; non primo, quoniam dicerentur apocrypha etiam opera Prosperi, aliorumque Sanctorum, quæ ibidem declarantur esse recipienda & custodienda: non secundo, propterea quod Auctoris, id est, ipsius Cassiani nomen apponitur. Sunt ergo Apocrypha eo quod doctrinam contineant non undequaque Catholicam. Hanc Gelasii Censuram impetere quidam volunt, non Collationes Cassiani, sed libros de Institutis Monachorum. Verum si id concedatur, quid inde? Profecto sequeretur hos quoque libros non esse immunes erroris, ut revera non esse demonstrat Norisius lib. 2. cap. 1. §. *Interim*. Neque est ulla ratione probabile Romanum Pontificem expungere reliquos Cassiani libros, non illum de Protectione refutatum à Prospero ibidem insignibus Gelasii laudibus celebrato. Ipsum vocabulum *Opuscula Cassiani* videtur appellare non omnia hujus Scriptoris Volumina, sed è grandioribus voluminibus ad refellendum excerpta. V. Probatur ipsius

Cassiani verbis. Qui posteaquam collat. xiiii. cap. 3. scripserat non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, quæ sane verba videntur esse catholica, sequenti cap. 9. venena spargens, ut autem evidentius clareat (inquit ille) etiam per naturam bonum, quod beneficio Creatoris indultum est, nonnunquam bonarum voluntatum prodire principia, quæ tamen nisi à Domino dirigantur ad consummationem virtutum pervenire non possunt, Apostolus testis est dicens, *Velle adjacet mihi, perficere autem bonum non inveni*. En manifeste Cassianus initium bonæ voluntatis à nobis esse autumat, exponens quæ dixerat tertio capite, intelligenda esse aut de gratia conditionis, qualis est facultas arbitrii, aut de eo quod accidit nonnunquam, & in portione, non in universitate bonorum. Ita animadvertit S. Prosper cap. 3. num. 8. atque ita nos demonstramus cap. xi. præcedentis prop. 3. Etiam Apostolicum testimonium explicat Prosper cap. 4. n. 14. dicendo, *Vox ista (Velle adjacet mihi) vocati est, & jam sub gratia constituti*, scilicet, ut egomet explicavi in solutione objectionis. Legantur reliqua capita memoratæ Collationis, nec non lib. xiii. de Institutis Monach. cap. 14. ubi docet, naturaliter inesse cuicunque animæ virtutum semina beneficio Creatoris inserta, conatus humanos gratiam præcedere, divinamque misericordiam conferri laborantibus ac desudantibus, aliæque plura puri puti Semipelagianismi argumenta.

Objicit Antonius Boucat. Cassianus Collat. 3. cap. 4. sic loquitur: *Ex Deo quidem est, quoties inspiratio quadam immissa in cor nostrum nonnunquam etiam dormientes nos ad desiderium æternæ vite, & salutis exsuscitat*. Rursus Collat. xiiii. cap. 3. *Quibus manifeste colligitur, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui nobis & initia bonæ voluntatis inspirat, &c.* Addit Boucat in resp. ad objectiones, S. Prosperum damnare in Cassiani Collatione non sensum ipsius Cassiani, sed Abbatis Chæremonis. Cum enim, inquit, sit liber Collationum Patrum, solummodo ad sensum auctoris Collationis, nusquam vero auctoris libri spectandus est.

Resp. Boucatum, ut in aliis pluribus, in defensione Cassiani nihil proferre, quam verba. Etenim verba deprompta ex cap. 4. Collationis tertiæ demonstrant Cassianum fateri gratiam in portione (inquit S. Prosper) quam negabat

3.
Solvitur Ob-
jectio prima.

in universitate vocatorum. Quid sibi vult adverbium illud *nonnunquam*? Neminem id puto ignorare. Nonnunquam ait Cassianus tam bene, quam bene alibi, *Nonnunquam etiam conatus bonæ voluntatis vel exigit, vel expectat*. Quod profertur ex cap. 3. Collat. XIII. ita à Prospero retunditur cap. 2. num. 7. *Doctor Catholicus, cur professionem tuam deseris? Cur ad fumosam falsitatis caliginem relicta serenissima veritatis luce devolveris?* Etenim Cassianus cap. 9. ut supra ostendimus, definitionem præcedentis cap. 3. ita explicat, ut omne donum descendat à Patre luminum, quatenus naturæ bonum beneficio Creatoris indultum est, & nonnunquam in portione vocatorum gratia etiam dormientes exsuscitet. Hæc ubi adnotavit Prosperus, inquit num. 10. *Post hæc concludit, quia etiam suis interdum motibus homo ad virtutum appetitus potest extendi, semper vero à Domino indigeat adjuvari*. Et ubi est quod regulari definitione præmissum est, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui & incipit quæ bona sunt, & exequitur & consummat in nobis? Ecce hic etiam si bonis captis necessarium Dei fateris auxilium: ipsos tamen laudabiles motus, appetitusque virtutum, remota gratia Dei, nuda libertati adscribis arbitrii. Quod postremo loco positum est hac ratione refellitur. Si Prosperus non redarguit sensum Cassiani, sed Abbatis Charemonis, si in Collationum libro nusquam sensum Scriptoris putas esse spectandum, cur Cassianum conaris defendere contorto textu verborum capitis tertii, quæ Charemonis erunt, te iudice, non Cassiani? Deinde ubi nam Cassianus quod ponit in ore Charemonis aut emollit, aut notat interjecta parenthesi, ne fallat lectorem? Rursus quomodo non loquitur Cassianus in proprio sensu, dum etiam libro de Institutis Monachorum duodecimo constantissime definit *perfectiorem sine gratia Dei à nemine consummari, sed primam gratiam præsto esse occasione sibi tantummodo, à nobis bonæ voluntatis oblata?* Num Cassianus refert modo verba Charemonis? At declarat se hoc dicere, & seniorum sententia plane & constantissime definire. An libros de Institutis Monachorum & tu abjudicas Cassiano? At librorum illorum Auctor promissit Castori lib. 2. cap. 9. se Patrum Collationes literis mandaturum, ne dubitares diversos esse Scriptores. Postremo audias Divum Prosperum hæc capite 2. scribentem: *Igitur in libro, cujus prænotatio est = De*

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Protectione Dei, = vir quidam sacerdotalis, qui disputandi usu inter eos, quibuscum degit excellit, Abbatem quemdam introducit de Gratia Dei, & de libero arbitrio differentem, cujus se per omnia probasse, ac suscepisse ostendit sententiam; ut jam non cum illo nobis sit negotium, qui forte tales opiniones suas aut negando refutaret, aut corrigendo dilueret; sed cum isto, qui ad instrumentum inimicorum gratiæ Dei talem studuit proferre doctrinam. En argumentationes recentioris hujus Theologi ab ipso Impugnatore Cassiani contritas. Sed Boucat contradicit sibi ipsi, cum supra art. 3. pag. 56. probet Semipelagianos non admisisse gratiam actualem ad initium fidei ex Collat. XIII. Cassiani, cap. 8. & II.

Objicies 2. cum aliis Apologisis. I. Collationes Cassiani à summis, sanctisque viris summopere commendantur, à D. Benedicto capite 24. Regulæ, à Joanne Climaco Gradu 4. Scalæ, à Petro Damiani lib. 5. Epist. cap. 19. ab aliis. II. Cassianus in Monasterio S. Victoris prope Massiliam tanquam Sanctus colitur, recondito ejus corpore in Crypta loculo marmoreo quatuor columnis suffulto, & capite incluso in theca argentea gemmis ornata, Celebratur etiam Sancti Cassiani festiva dies 10. Kal. Augusti solemnitate octavarum. III. Nunquam expresse in damnatione Semipelagianorum Cassianum invenimus nominatum.

Resp. ad 1. In his quæ spectant ad Religiosorum institutionem in Collationibus Cassiani multa reperi utilissima, Ideoque merito laudantur à prædictis summis sanctisque viris, nec non à Gregorio, Fulgentio, Dominico, Thoma Aquinate, cæterisque præditis discretionis judicio, & à palea triticum secermentibus. Ad 2. respondeo nonnullos de sanctitate Cassiani dubitare, eo quod S. Prosper illum accusare videatur hypocrisis & superbiæ, & in Congregat. de Auxiliis Clemens VIII. auctore P. Lemos lib. 1. de Auxiliis div. Grat. cap. 22. & Gonzales Controv. IV. art. 10. prohibuerit ne Cassiani reliquæ venerationi exhiberentur. At ego nolo Cassiani sanctitati detrahere, cum Gregorius Magnus lib. IV. Epist. 12. laudet Monasterium in honorem S. Cassiani consecratum, ut observat Pagius ad an. 433. n. XVIII. & quæ de illius sanctitate dicta sunt, arbitror esse verissima. Respondeo itaque nihil derogare sanctitati notam Semipelagianismi, ut præmonui initio hujus dissertationis: quare si Prosper carpit Cassianum

4. Objectio 2da

5. Rejicitur.

T 2

lianum acerbiori sermone, qualibet verborum asperitas doctrinam spectat, non Auctorem; vel aliquos alios Semipelagianos superbos forte & hypocritas, factos sanctitate Monachorum, quibuscum sentiebant, audaciores, sectatoresque pravitate doctrinæ, non probitatis atque virtutis. Clemens autem VIII. rejecit reliquias Cassiani vel quia non constabat de illarum, ut inquit, *identitate*, vel quia non est privati hominis cultum Sanctorum, quos tales non declaravit Ecclesia Romana, ubique promovere; vel quia opportunum non erat ebullientibus controversiis de Gratia promovere existimationem Cassiani. Ad tertium respondeo personam Cassiani merito non fuisse damnatam, quoniam non errabat pervicacia cordis, sed ignorantia, & existimabat errorem suum procul abesse ab hæresi Pelagiana: unde Prosper cap. 3. scribit Collatorem nec cum hæreticis, nec cum Catholicis plenam habere concordiam; & num. 61. de ipso cæterisque Semipelagianis ait: *Quoniam tamen, dum adhuc non sunt à fraterna societate divisi, toleranda magis est intentio, quam desperanda correctio.* Si Augustinus percipit nomini, & personæ Pelagii antequam damnaretur, & reus fieret solemnis tergiversationis ac pertinaciæ: si nec Bajus à Pio V. in damnatione propositionum suarum, ut illius honori consuleretur, expresse nominatus est: quanto magis servandum id erat cum viris doctrina, & sanctitate conspicuis?

6.
Obiectio 3^{ia} S. Joannis Chrysostomi.
Refutatur.

Obicies 3. Cassianus fuit discipulus S. Joannis Chrysostomi. Si ergo doctrina Chrysostomi in materia de Gratia Catholica est; erit & Catholica doctrina Cassiani: = Resp. Isaac Habert, lib. 2. cap. 17. Cassianum à Joanne Chrysostomo expulsum fuisse ab Ecclesia Constantinopolitana, ubi Diaconi fungebatur officio. Nititur hæc opinio auctoritati Trithemii in Catalogo virorum illustrium, S. Antonini Florentinorum Archiepiscopi 2. p. Hist. tit. 10. cap. 10. §. 2. Sigeberti in Chronicis ad an. 425. & Vincentii Bellovacensis lib. 12. Speculi Hist. cap. 14. His non assentior, 1. quia Cardinalis Norisius principio lib. 2. Hist. Pelagianæ demonstrat ex lit. Innocentii ad Clerum C. P. Cassianum, & Germanum venisse Romam in causa Chrysostomi ab eodem Clero legatos. 1. Quia ex Historia Sozomeni & Nicephori constat Cassianum non à Chrysostomo, sed cum Chrysostomo fuisse Constantinopoli expulsum. 3. Quia ad finem usque vitæ Cassianus præceptoris sui Chrysostomi fuit studiosissimus, ut liquet ex dignis,

plenissimisque laudibus, quibus doctrinam ac sanctimoniam ejus exornat circa finem librorum de Incarnatione adversus Nestorium, ubi etiam testatur se à Chrysostomo habuisse institutionem & disciplinam, & referendum totum ad honorem magistri, quicquid putatur esse discipuli. Melius itaque respondebis, Cassianum aliquas sententias Chrysostomi, quæ prima specie videntur Semipelagianæ, non plane fuisse affectum.

PROPOSITIO II. Faustus Rejenfis Episcopus fuit revera Semipelagianorum imbutus errore.

Certissima est hæc propositio, & probatur I. Ex cap. *Sancta Romana*, in quo Faustii Opuscula rejiciuntur ut apocrypha. II. Ex epistola Hormisdæ ad Possessorem, ubi Pontifex pariter declarat scripta Faustii non esse recipienda. III. Ex Joanne Maxentio, quem Faustum egregie refutasse & pro Gratia Christi magno studio ac fervore decertasse testantur PP. Africani exules in Sardinia, & inter eos Fulgentius libro 1. de Veritate Prædestinat. Bellarminus de Scripturis Ecclesiasticis. Baronius ad an. 490. Vasquez 1. 2. disp. 199. can. 3. & Suarez Prolog. 5. de Grat. cap. 5. IV. Ex eodem Fulgentio, quem conscripsisse septem libros adversus Faustum, ejusque placita circa liberum arbitrium & gratiam, affirmat S. Isidorus Hispalensis in Catalogo Virorum illust. cap. 14. Syncellus in vita Fulg. cap. 28. & PP. Africani in Epist. Synodica ad Monachos Scythas, quæ legitur inter Opera Fulg. Tom. vi. Biblioth. PP. V. Ex S. Cæsario Arelatensi, quem adversus Faustum propugnasse Augustinianam doctrinam constat ex Ennodio Ticinensi apud Baronium ad annum 508. VI. Ex Petro Diacono, qui Tract. de Incarnat. & Gratia demonstrat Faustii doctrinam Ecclesiæ plurimum esse nocivam. VII. Ex his, quæ scripsimus de H. Prædestinat. lib. 6. cap. 14. ubi demonstratum est à Semipelagianis Defensores Gratiæ & Augustini discipulos tanquam Prædestinatos fuisse traductos, atque in hoc maxime Faustum intendisse ingenii sui nifus & molitiones. VIII. Ex Synodo Arausicana, quam præsertim contra Faustum fuisse celebratam constat ex Norisio lib. 2. cap. 23. IX. Ex libris Faustii de libero arbitrio: in quorum altero, cap. 6. docet in electione ad gratiam *observari merita*; Abelem divinis placuisse conspectibus *per insitum à Deo generatiter bonum*, atque *per propria voluntatis affectum*; dari aliquam fidem per legem

7.
Item Semipelagianismus fuit imbutus Faustus Rejenfis.

legem inscriptam visceribus, ob quam bonum credulitatis non novellum est privilegium, sed vetustum; inter ipsamundi coalescentis exordia datam hominibus virtutem fidei, quoniam inspiravit Deus animæ notitiam suam. Capite quoque x. exemplo Gentilium nititur ostendere, per legem naturæ indiserete vigentem inter sensum cuiusque hominis inesse homini intellectum Dei patriter & cultum; ante munera Redemptoris circa rationabilem creaturam semper auctoris dona viguisse, à Conditorum quidem summo præscripta per naturam, sed per gratiam confirmanda; hoc nostrum esse, ut qui pro fragilitate idonei non sumus, querendi & pulsandi importunitate placeamus, perfectissima providentia hominem conditum ad sanctæ imaginis dignitatem laboribus & conditionibus explorare; vilesce gratiæ oblationem, nisi fuerit obedientiæ præmissa devotio; non esse in quo jucundetur benignitas largientis, si non prius explorata fuerit inquirentis aviditas. Hæc & alia permulta Faustus: ex quibus paret non admisisse gratiam Salvatoris nisi ad consummationem perfectionemque virtutis, ad initium vero sanctæ credulitatis tantummodo bona naturæ, & gratiam legis atque doctrinæ. Fuit ergo Semipelagianus, imo Semipelagianorum antesignanus & princeps, qualem haberi à plurimis liquet ex Notatione, & Indice expurgatorio Magistri S. Palatii præmissis Operibus Fausti Tom. VIII. Max. Biblioth. PP. pag. 523.

Revincitur ex dictis Sirmondus, qui in Hist. Prædestiniana Apologiam pro Fausto concinnavit. In qua primum ait Faustum accusatum à Joanne Maxentio infecto Eutychniana labe: cum Maxentius Orthodoxus fuerit, ut ostendam in libris de Incarnatione; nec solus, sed alii viri sanctissimi, Romanique Pontifices Fausti scripta tanquam Semipelagianismum olentia rejecerint. Addit Afros Patres Faustum infectatos, quoniam illorum menti infederat error Prædestinarianorum. At Commentum de Hæresi Prædestiniana rejectum est: & quamquam extitisset reapse; nequit tribui Africanis Patribus, maxime Fulgentio, qui & Faustum impugnavit, & circa libertatem & gratiam egregio volumine haud recta incedentem Monimum docuit, & emendavit. Denique negat Gelasium damnavisse libros Fausti declarando esse apocryphos: quod repugnat literis Hormisdæ, ipsi decreto Gelasii, nec non testimoniis Sanctorum,

Quare sapientissime monuit Baronius Faustum in pluribus declarari hæreticum, nec purgari posse qualibet Apologia.

PROPOSITIO III. Vincentius Lirinensis fuit & ipse Semipelagianus dogmate imbutus.

Demonstrant hanc propositionem Cardinalis Norisius lib. 2. Hist. Pelag. cap. xi. Nat. Alexand. Tom. 5. H. E. pag. 53. Pagius in sua Critica ad an. 434. num. xv. alique viri eruditi pluribus argumentis. Quorum primum sit. Aliquis Vincentius fuit Semipelagianus, ut constat ex Opere Prosperi contra objectiones Vincentianas. Invenimus autem tres Vincentii nomine appellatos, Vincentium Lirinensem, Vincentium Victorem, & Vincentium Presbyterum, cujus meminit Gennadius cap. 80. de Viris illustribus. In ceteros posterorum ætatum de Vincentii nomine dictos nulla cadere potest suspicio. At objectionum Vincentianarum auctor non fuit Vincentius coævus Gennadio, & Canhoto, quippe qui floruit plusquam sexaginta annis post excidatos in Galliis Semipelagianorum tumultus, & post obitum Prosperi vita functi anno 457. vel ut contendit Philippus Labbé in notis ad Bell. 456. Etenim Vincentius iste, ut refert Gennadius eodem loco, legebat quasdam Expositiones suas sancto homini Dei Canhoto, qui Episcopatum non obtinuit nisi exacto, aut vertente anno 480. ac Gennadius scribebat circa annum 490. Nec Semipelagianismus exortus fuit extremis diebus Prosperi, sed jam ab anno 419. ut illum eliminaret, scripsit Augustinus de Præd. SS. & de Dono Persev. Vincentius ergo Presbyter non est Auctor prædictarum objectionum, quomodo male differunt Scriptor Præfat. ad Commonitorium Lirinensis, & Gonzales Controv. iv. pag. 233. Multo minus objectiones tribuendæ sunt Vincentio Victori, jam confutato libris Augustini anno 419. cui & Prosper, si redisset ille ad ingenium, exprobrasset vererem contumaciam, ac superbiam. Accedit post mortem Augustini nullos in Africa extitisse Semipelagianos, exortos contra complures in Galliis; ad quos coercendos Prosper vigilanter nervoseque stetit in acie Apostolica auctoritate munitus. Si ergo Semipelagianus obsectorum auctor non fuit Vincentius Presbyter, nec Vincentius Afer; quisnam ille fuit, nisi Vincentius Monachus Lirinensis?

9.
Eodem errore fuit imbutus Vincentius Lirinensis.

10.
Quod probatur ulterius.

Alterum argumentum est. Proprium erat Semipelagianorum Pelagium, Cœlestium, Julianum execrari; Augustinum autem hostem Pelagianorum infensissimum, quoniam & sibi adversabatur, insectari, ejusque doctrinam vel in quaestionem trahere, vel clam quasi cuniculis aggredi & oppugnare. Exempla sunt nobis libri Fausti, Cassiani, & Genadii; testimonia autem literæ Cœlestini, atque Opera Prosperi. Atqui Vincentius Lirinensis, uti redarguit Pelagianos cap. 3. 13. 34. & ultimo Commonitorii, ita Augustinum non curat omnino, neque vel semel commemorat, etiam si in refellendis Pelagianis illum celebrandi frequens oblata fuerit occasio. Agit ergo Lirinensis cæterorum Semipelagianorum more & modo, eodemque colore tinctus est. Legite Pagium ad annum 434. num. XIX.

11.
Ac declaratur.

Tertium argumentum desumitur ex libro Commonitorii, quem tamen doctrinæ plenum, & alias perutile judicamus. In eo libro Vincentius non uno indicio Semipelagianum se prodit. Primum Semipelagianorum erat decretum communem esse universis hominibus gratiam, dari illam quærentibus & pulsanibus, nec admittendam esse gratiam specialem, quam electis sacre literæ pollicentur. Hoc docet Vincentius Commonitorii cap. 37. *Audent* (inquit) *docere quod in Ecclesia sua, id est in Communionis suæ conventiculo magna ac specialis, ac plane personalis quædam sit Dei gratia, adeo ut sine ullo labore, sine ullo studio, sine ulla industria, etiam si nec petant, nec quærant, nec pulsant quicumque illi ad numerum suum pertinent, tamen ita divinitus dispensetur, ut angelicis evecli manibus, nunquam possint offendere ad lapidem pedem suum.* Alterum Semipelagianorum assertum erat, quemadmodum manifestum est ex Epist. Prosperi, Augustinum in exponendis divinæ Prædestinationis mysterio & dono perseverantiæ excessisse modum, ac melius esse in illius mysterii altitudine servare silentium. Atqui hoc pariter docet Vincentius his verbis: *Sancti ejusdem viri memoriam tanquam sopitos jam cineres profana manu ventilant, & quæ silentio sepeliri oportebat rediviva opinione diffamant.* Addit hujus sancti viri erratum *nec approbandum esse, nec prodendum.* Hæc vero de quonam jam defuncto Patre dicta sunt, nisi forte de Augustino, quem Patrem Semipelagiani arbitrantur nec prodendum esse ob Augustiniani nominis ce-

britatem, nec approbandum ob novitatem doctrinæ? Cujus enim innovabatur memoria, atque, ut Vincentius scribit, cineres tunc temporis ventilabantur, nisi Augustini, quem Hilarius & Prosper acerrime propugnabant? *Fallor*, inquit Alexander, *nisi sit hæc veramens, verusque sensus Vincentii Lirinensis.* Præterea Semipelagiani doctrinam Augustini excipiebant in iis tantum libris, in quibus cum antiquis Patribus putabant concordare, & rejiciebant quæ scriperat de necessitate Gratiæ *ad initium sanctæ credulitatis.* Ea propter affirmabant Cœlestinum Papam postrema Augustini scripta nulla ratione probasse. Vincentius pariter Semipelagianis cæteris morem gerens: *Hic aliquis fortasse addubitet (inquit) quoniam sint illi, quos habere prohibeat liberum pro voluntate sermonem, vetustatis prædicatores, an novitatis inventores? Ipse (Cœlestinus) dicat, & dubitationem legentium ipse dissolvat.* Quibus contendit Vincentius, non esse corripiendos Massilienses approbatores antiquæ doctrinæ, sed Hilarium potius ac Prosperum novæ & recentioris propugnatores. Sed de hoc argumento videndus Norisius lib. 2. H. P. cap. XI. §. *Verum quanta arte.*

Postremum argumentum sit istud. 12. Cœlestinus adversus Semipelagianos de Ex scriptis trahentes Augustinianæ doctrinæ scripserat ad Episcopos Galliæ, *Desinat si ita res est, incesse novitas vetustatem.* Hæc verba Vincentius cap. 43. Commonitorii ita contra Hilarium & Prosperum detorquet. *Desinat*, inquit, *si ita res est, id est, si ita est, ut apud me quidam Urbes, & Provincias vestras criminantur, quod eas quibusdam novitatibus consentire noxia dissimulatione faciatis; desinat itaque, inquit, si ita res est, incesse novitas vetustatem.* Ergo hæc fuit beati Cœlestini beata sententia, non ut vetustas cessaret obruere novitatem; sed potius novitas desineret incesse vetustatem. Juvat hic nonnulla animadvertere cum Norisio in scrupulis Anonymi evulsis, Natali Alexandro citato loco, Claudio Frassen tom. 1. Scoti Acad. Tract. 2. aliisque viris doctissimis. Primum est, hæc Vincentii verba ferire Prosperum & Hilarium: hi enim soli ex Galliis ad Cœlestinum profecti erant illius contra Semipelagianos auctoritatem imploraturi; neque eo tempore alia diffidia suborta sunt, aut saltem non alia studuit Cœlestinus compefcere prædictâ ad Antistites Gallia-

Galliarum Epistola. Deinde Vincentius carpit Hilarium & Prosperum tanquam criminatores, illos flocci faciendo his verbis, *ut quidam criminantur*; cum Caelestinus utriusque sollicitudinem iisdem literis commendaverit. Præterea cum Hilarius ac Prosper accusassent apud Caelestinum *nescio quos Presbyteros*, ut ibidem Summus Pontifex contestatur; Vincentius, quasi esset Semipelagianismus communis Gallorum fides, ait vocasse in crimen *Urbes, & Provincias*. Insuper trina repetitione illius parenthesis *si ita est*, suadere videtur aut illatam accusationem esse falsam, aut Caelestinum non habuisse delatoribus fidem. Denique ea conclusione, *Ergo hæc fuit Beati Caelestini beata sententia, &c.* satis ostendit Vincentium novitatem Augustinianæ doctrinæ non debere incessere perantiquam à Massiliensibus propugnatam; siquidem Semipelagiani Augustini discipulis objectabant istorum de Prædestinatione sententiam novam esse, & cum antiquorum Patrum doctrina pugnantem: quod manifestum est ex Epist. Beati Prosperi scribentis, *Contrarium putant Patrum opinioni & Ecclesiastico sensui quicquid de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti.*

13.
Solvitur 1ma
Obiectio.

Plura obijciunt contra Norisium Franciscus Macedo, & Bruno Neusser: sed omnia possunt ad quatuor capita revocari. Erit ergo primum pro Vincentio argumentum: Sententia quæ asserit Vincentium Lirinensem fuisse Semipelagianum nullum Auctorem habet, nisi Vossium, Norisium, & Lupum. = Resp. non esse postremos duos, & in iis quæ ad eruditionem spectant etiam Vossium, proletarios & populares, uti existimat personatus Neusserius; Macedo enim fatetur plures cum Norisio consentire circa Vincentii Semipelagianismum, quod tamen negat de Hilario Arelatensi, de quo proxima Propositione. At Norisius ad scrupulos Anonymi dissent. 3. §. 2. demonstrat suam de Vincentio sententiam probari Garnerio dissent. 1. cap. 6. Claudio Frassen Scoti Acad. Tract. 2. disp. 3. Altemio dissent. 9. de Scriptis SS. Leonis & Prosperi, PP. Mauro-Benedictinis in App. Tom. x. Op. S. Aug. Thomassino dissent. 13. in Synodos, Basilio Poncio, in priori parte Relect. de Grat. cap. 4. Atque si hi perpauci videntur, addimus Natalem Alexandrum & Pagium supra cit. Graveson Tom. 2. H. E. pag. 161. ipsum quoque Francolinum in suo Th. Tyro-

cinio pag. 130. Estne assertio nostra singularis, an inter Scriptores communior?

Secundum pro Vincentia argumentum est, illum non esse auctorem objectionum Vincentianarum. 1. Quia Vincentius Lirinensis fuit Pelagianorum infensibilis hostis. 2. Quia Commonitorii cap. 43. laudat summo opere Epistolam Caelestini contra Semipelagianos. 3. Quia objectiones illæ adeo absurdæ sunt, & insulsæ, ut moveant, inquit Macedo, vomam & camerinam; cum Lirinensis doctissimus fuerit, ac disertissimus. 4. Quia auctor illarum objectionum fuit Vincentius Presbyter, ut scribit Baronius, & Vasquez 1. p. disp. 91. cap. 8. n. 43. Respondetur Vincentii Semipelagianismum erumpere non solum ex objectionibus Vincentianis, verum etiam ex ejus Commonitorio. Illas autem objectiones non esse Lirinensis nullum ex his momentis evincit. Non primum, quia Semipelagiani omnes execrabantur Pelagianos, ut constat ex libro Prosperi contra collatorem, & ex ipso Fausto in libro 1. de lib. arbitrio: credebant enim Semipelagiani, *peccato primi hominis obnoxium nasci genus humanum, nec ab isto malo nisi per justitiam secundi hominis aliquem liberari*, inquit Augustinus cap. 1. de Præd. SS. Non secundum, quia Epistolam Caelestini, ut supra dictum est, Vincentius contra Hilarium & Prosperum miro artificio detorquet. Non tertium, quia in objectionibus, & in Commonitorio idem apparet ingenium. Non ultimum, quoniam Vincentius Presbyter floruit ætate Gennadii, & Prospero jam defuncto.

14.
Solvitur 2da
Obiectio.

Tertium argumentum petitur ex egregio Opere Commonitorii. Illud enim mirifice commendatur, ut demonstrat Macedo cap. 3. prioris Commentationis. Deinde falsum est in hoc Opere Vincentium loqui contradiscipulos Augustini, quos optime noverat à Caelestino singulari elogio condecoratos. Præterea verba illa Commonitorii *in conventiculo Ecclesiæ suæ* aperte significant aliquam Congregationem hæreticorum, non sectatores Augustinianæ doctrinæ. Rursus verba cap. 37. *Audent polliceri, & docere, &c.* explicari debent catholice, non in sensu Semipelagiano: quandoquidem in sententia quoque Augustiniana orandum & pulsandum est, ut specialem illam gratiam obtineamus. Resp. Commonitorium Vincentii utilissimum esse in iis, quæ pertinent ad doctrinam de Patrum tradi-

15.
Solvitur 3ta
Obiectio.

traditionibus, & usu earumdem: uti Collationes Cassiani perutiles sunt in iis, quæ spectant Monachorum institutionem, unde utrumque Opus suas laudes promeretur, hoc excepto quod Semipelagianismum instaurat. Existimabant Semipelagiani Augustinianam doctrinam approbatam à Cœlestino in superioribus libris, non vero in postremis, ubi Augustinus disputat de electione secundum propositum, & de necessitate gratiæ ad initium fidei: atque ita opinatus est Lirinenfis. Habebantur ab iisdem Semipelagianis assertores doctrinæ Augustinianæ, ut sæpenumero dictum est, Prædestinatiani atque inimici libertatis. Non ergo mirum si Vincentius illorum palæstram dixerit *conventiculum*. Laudata verba ex cap. 37. Commonitorii nequeunt habere Augustinianum sensum; in quo specialis gratia confertur aliquando etiam non quærentibus, nec pulsantibus: imo ut quæramus & pulsemus, est necessaria.

16.
Solvitur 4ta
Obiectio.

Ultimum argumentum petitur ex sanctitate Vincentii. Nam Vincentius scripsit post Cœlestini Epistolam, in qua Semipelagianismus aperte damnatus est. Id autem Vincentius vel ignorabat, vel non. Si non ignorabat, erat in eo hæresis pertinacia. Si ignorabat, jam erat hæc ignorantia vincibilis, ideoque à peccato non poterat eum excusare. Addit Macedo: Norisius negat Faustum, aliosque Semipelagianos potuisse excusari per ignorantiam invincibilem: quomodo ergo excusabitur Lirinenfis? Insuper Semipelagiani appellantur à Norisio *calumniatores*, *lupi*, & *hypocritæ*: non ergo adorandi sunt; neque enim sumus in Ægypto, ubi colebantur Lupi cum Anubi, & Api. Tandem Semipelagianismus jam damnatus erat cum hæresi Pelagiana; ut colligitur ex Augustino cap. 2. de Prædest. SS. Omnes itaque Semipelagiani erant hæretici, qualem fuisse Vincentium Lirinensem nemo affirmabit. Hæc & alia plura hujus generis Macedo in Comment. 2. pro S. Hilario Arelatensi, quæ etiam valida sunt pro Vincentio. — Resp. & nos Lirinensium Monachorum defendere sanctitatem, ut diximus in Prænotatione hujus Capituli. Ad primum tamen respondemus Vincentium, Hilarium, & Semipelagianos reliquos non ignorasse Epistolam Cœlestini, sed existimasse non omnia, quæ scripserat Augustinus, præsertim in postremis Operibus fuisse à Pontifice comprobata, maxime quod Capitula annexa Epi-

stolæ, in quibus Semipelagianismus aperte damnatur, non sunt Cœlestini. Ignorantiam in Semipelagianis dicimus fuisse vincibilem, quoniam poterant viri illi docti illam exuere diligentiori studio atque labore: negamus tamen non posse excusari ab hæresi; quoniam nec ignorantia vincibilis est peccatum, si sit eorum, quæ quis scire non tenetur, ut docet S. Thomas 1. 2. q. 76. art. 2. Videatur Norisius dissert. 3. ad Scrupulos Anonymi §. 3. Responsione vi. & vii. Ad 2. Resp. recte Norisium scribere Faustum non excusari per ignorantiam invincibilem, quoniam non fuit in Semipelagianis hæc ignorantia, ut male scripsit Ariaga in 1. P. disp. 36. num. xi. quippe ignorantia invincibilis ea est, quam nulla ratione possumus superare: excusantur autem complures Semipelagiani ignorantia vincibili eorum, quæ scire non tenebantur. Ad tertium dico fuisse inter Semipelagianos, qui doctrinam Augustini reprehendebant *non intelligendo*, & alios, qui eam rodebant *intelligere nolendo*, ut inquit Prosper in Præf. ad objecta Gallorum: illi, inter quos connumeramus Vincentium & Hilarium, appellantur à Prospero *Fratres, dilectores, & sancti*; & similiter dicuntur à Norisio lib. 2. cap. 5. alii autem calumniatores & hypocritæ erant, saltem verbotenus, atque in hoc Norisius loquitur cum eodem Prospero, cap. x. ejusdem libri. Legendus Scriptor Eminentissimus §. 2. cit. dissert. ad Scrupulos Anonymi Resp. 2. ubi consimilem objectionem exemplo Hieronymi, & Cyrilli, & eruditione plurimâ egregie refellit. Ad ultimum respondeo Semipelagianorum plures ignorasse sententiam suam fuisse in Pelagio damnatam, ignorantia tamen superius explicata. Enimvero S. P. Augustinus initio libri de Præd. SS. fatetur eos *plurimum à Pelagianorum errore discerni*; Prosper, ut dictum est Prop. 1. non denegat Cassianum esse Catholicum, quamquam implicite Semipelagianum dogma coheret cum assertionem Pelagii, *Gratia Dei datur secundum merita nostra*. Semipelagianismus expresse damnatus est sub Felice IV. à Synodo Arausicana, atque, ut Norisius scribit lib. 2. cap. 27. ad hæc usque tempora *citra læsa fidei crimen* propugnabatur. Quare nulla injuria irrogatur sanctis viris, qui ante celebrationem illius Synodi dicuntur Semipelagianorum asseruisse sententias: quemadmodum eo loco demonstrat doctissimus Cardinalis auctoritate & exemplo.

PRO.

17.
Quid senti-
endum de
S. Hilario.

PROPOSITIO IV. Judicium de S. Hilario Arelatenſi connumerando inter Semipelagianos grave eſt, libratum, & verum.

Duo Noriſius de S. Hilario Arelatenſi affirmavit; unum, Semipelagianorum opinionibus adhæſiſſe, lib. 2. H. P. cap. 2. alterum neſcire ſe, an tandem aliquando errorem Hilarius abdicaverit, lib. 2. cap. 13. Quantum ad primum attinet, depugnant contra Noriſium præ cæteris Bruno Neuffer, & Macedo, ſed viri eruditi Noriſio ſubſcripſerunt fere omnes, ut affirmant Ballerini lib. 2. obſervat. cap. 1. Quantum vero ad ſecundum Ballerini ipſi eodem lib. cap. 8. poſt Tillemontium in vita S. Hilarii, & Pagium ad annum 445. putant certiffimum eſſe, quod Hilarius errorem ſuum depoſuerit. Itaque dico certum eſſe Hilarii Semipelagianiffimum, incertam abdicationem, & judicium Noriſianum bene ponderatum atque graviffimum. At primum demonſtratur ex Epiftola S. Proſperi hæc ad Auguſtinum ſcribentis: *Nam unum eorum præcipue auctoritatis, & ſpiritualium ſtudioſiorum virum, S. Hilarium Arelatenſem Episcopum ſciat Beatitudo tua admiratorem, ſectatoremque in aliis omnibus tuæ eſſe doctrine, & de hoc quod in querelam trahit, jam pridem apud ſanctitatem tuam ſenſum ſuum per literas velle conferre. Sed quia utrum hoc facturus, aut quo ſine ſit facturus, incertum eſt, &c.* Hoc teſtimonium adeo clarum eſt (inquit Nat. Alex. Tom. 5. H. E. pag. 52. cui ſubſcribunt Pagius ad annum 445, num. 18. Graveſon. Tom. 2. H. pag. 164. Tournely lib. 1. de Grat pag. 92.) adeo clarum eſt, ut nemo diſſicili poſſit, Hilarium Semipelagianorum errorum tinctum fuiſſe fuligine. Et revera in Epiftola Proſperi legendus non eſt pro Hilario *Honoratus*, ut quidam putabant, cum MSS. omnia, inquit PP. S. Mauri in notis ad Epift. Proſperi Tom. x. Op. S. Aug. Hilarium ferant. Neque Proſper intelligendus eſt de Hilario altero, qui una ſimul ſcripſit ad Auguſtinum; quoniam Hilarius iſte Laicum ſe nominat, & viciffim Auguſtinus cap. 1. de Prædeſt. SS. illum appellat Filium: ac præterea teſtatur ſe nihil de veritate ac doctrina S. Patris dubitare, ejuſque præſentia deliciis aliquando fuiſſe potitum Quæ nequeunt in Arelatenſem Episcopum convenire, inquit in notis ad Epiftol. Hilarii doctiffimi Mauro-Benedictini. Inſulſæ autem, atque ineptæ ſunt exclamations Brunonis Neuffer in *R. P. Berti Theol. Tom. III.*

ſua pro S. Hilario Apologia ſcribentis, *Si eſt Hilarius admirator, & ſectator Auguſtini, quomodo Semipelagianus?* Digna ſane riſu argumentatio! quali Proſper dicat Hilarium ſectari in omnibus Auguſtinianam ſententiam, nec in quæſtionem trahere quæ S. Pater in libris poſterioribus diſputavit: quali de cæteris quoque Semipelagianis non conteſtetur Auguſtini ſanctitatem doctrinamque, hoc excepto quod ſpectat initium fidei, & electionem ſecundum propoſitum, *in factis ac dictis omnibus admirari*: quali demum Auguſtinus ipſe de Dono Perſ. cap. 21. ſuam non profiteatur Semipelagianis gratitudinem, quod ſin cæteris ſuamet placita amplecterentur. Cum itaque S. Proſper ſcribat Hilarium Episcopum Arelatenſem acceſſiſſe Semipelagianis, neque ſubſtituendus ſit Honoratus, neque Hilarius alter Auguſtini diſcipulus, & collega Proſperi, non Episcopus, ſed Laicus; de Semipelagianiffimo Arelatenſis addubitare non poſſumus.

Obijciunt Adverſarii 1. Noriſium nec unum pro ſua ſententia poſſe citare Auctorem. Sed nos jam aliquos, nec inſini ordinis, memoravimus. His addimus cum præclariffimo Auctore diſſert. 3. §. 3. ad Scrup. Anonymi, Theophilum Raynaudum de bonis, ac malis libris n. 581. & Thomaffinum ſuperiori §. laudatum. Accedit Lucas Holſtenius, & Sirmondus, de quibus ibidem Noriſius in reſponſione ad Appendixem ejusdem Operis; qui addit in Adventoria Uſſerium, P. Gabrielem de Henao, Chriſtianum Lupum, Gilbertum Maguinum, Sammarthanos fratres, & alios. Sed poſt apertiffimum teſtimonium S. Proſperi, neceſſe eſt cæteros numerare.

Secundo obijciunt, Hilarium Arelatenſem eſſe revera Auctorem Epiftolæ ad Auguſtinum ſcriptæ adverſus Maſſilienſes. 1. Quia S. Proſper affirmat Hilarium Arelatenſem velle cum Auguſtino ſenſum ſuum conferre per literas. 2. Quia Hilarius Arelatenſis jam Auguſtino notus erat, illum audierat in Africa, & ad eum ſcripſerat Siraculiſ Epiftolam, quæ nunc eſt inter Auguſtinianas 156. alias 83. Hæc autem omnia conveniunt Auctori Epiftolæ contra Semipelagianos. 3. Quia Auguſtinus reſpondens Proſpero nullam fecit Hilarii mentionem, ideoque noverat optime ingenuam ipſius fidem. — Reſp. hæc nullius eſſe momenti: liquet enim Auctorem prædictæ Epiftolæ fuiſſe Laicum, & etiam egiffe cum Proſpero, ut ſuis

18.
Obiectio
1ma rejici-
tur.

19.
Obiectio 2da
tollitur.

literis Augustino dogmata Massiliensium intimaret, quemadmodum nec in quaestione vocasse ullum Sancti Doctoris assertum: quæ omnia suis in literis proficitur. Quomodo ergo Prosper hunc appellat Episcopum? Quomodo scribit trahere in querelam Augustini nonnullas disputationes? Quomodo ignorare poterat num, vel quo animo esset ad Augustinum scripturus? Falluntur ergo impugnatores Norisii errore maximo, & falsitatem superaddunt falsitati. Enimvero Arelatensis admodum juvenis, ut scribit Eucherius, se recepit in Monasterium, nec invenitur fuisse unquam in Africa. Epistola etiam scripta ad Augustinum Syracusis non est Hilarii Arelatensis, imo fortassis nullius Hilarii, sed Hilari, ut ex vetustis Mss. observarunt Benedictini. Alterius tamen Hilarii esse minime denegamus. Arelatensis non meminit Augustinus, vel quia sanctum virum sui amatorem noluit aperte redarguere, vel quia ejus epistolam expectabat, quem scripturum, etsi dubitanter, præmonuit Beatus Prosper.

20.
Obiectio 3^{ia}
reprimatur.

Opponunt 3. S. Hilarius anno 429. nondum fuisse Episcopum Arelatensem; nam ex Parænetica Eucherii ad Valerianum colligitur Hilarium induisse Monachum Lirinensem, quando S. Petronius electus est Antistes Bononiensium, id est, anno 430. *Hilarius*, inquit Eucherius, *nuper, & in Italia nunc Antistes Petronius*; ambo ex illa plenissima, ut ajunt, *mundana potestatis sede unus in Religionis, alter in Sacerdotii nomen ascendit.* — Respondeo falsum esse, quod Hilarius electus non sit Episcopus Arelatensis an. 429. Manifestum quippe est Honoratum prædecessorem Hilarii subrogatum fuisse Patroclo anno 426. sedisse autem duobus annis, & in pace quievissse die 14. vel 15. aut 16. Januarii anno 429. ut constat ex Oratione funebri habita in laudem Honorati ab eodem Hilario. Statim vero, ac Hilarius interfuit morti ac parentalibus Honorati, infulus hujus obtinuit, ut constat ex vita Hilarii conscripta ab Honorato Massiliensi. Itaque verborum Eucherii sensus est, *Hilarius nuper Antistes Arelatensis, & Petronius nunc Episcopus in Italia, &c.* ita ut *nuper* non ad Monachatum Hilarii, sed ad dignitatem Episcopatus sit referendum. Quod animadverterat Norisius lib. 2. cap. 2. unde forte Macedo argumentum suffragatur est, dissimulata responsione. Cæterum Hilarius fuit in Monasterio Lirineni longe ante annum 430. & Eucherius ipse in libro de Laudibus Ere-

mi edito anno 428. meminit ipsius Hilarii jam Monachi Lirinensis, ut observat Pagius ad hunc an. num. 25.

Quarto loco obijciunt verba Augustini scribentis de Dono Persev. cap. 21. *Nunc facio libros, in quibus Opuscula mea retractanda suscepi.* At libros Retractat. juxta Norisium explevit S. Pater anno 427. ut docet cap. ultimo lib. 1. H. P. Ergo ante annum 428. quando certe Hilarius non erat Episcopus Arelatensis, Hilarius & Prosper contra Semipelagianos scripserant ad Augustinum. — Resp. S. Patri consilium fuisse non solum libros retractare, sed & Opuscula, & Epistolas, & Tractatus omnes judiciaria severitate recensere, ut ipse scribit in Prologo Retractionum. Expleverat ergo anno 427. duos Retractionum libros, sed retractanda susceperat opuscula alia, quod non potuit perficere à Juliano, & à Semipelagianis provocatus ad nova certamina. Quare nihil mirum si de Dono Persev. ait, *Nunc facio libros, in quibus Opuscula mea retractanda suscepi*: ubi etiam consulto scripsit *opuscula*, designando Conciones, & Epistolas nondum redactas ad judicium censoriæ severitatis. Reliqua Adversariorum argumenta aut soluta sunt Propositionibus præcedentibus, aut talia sunt, quæ aliam non merentur responsionem.

Demonstrandum jam est, non esse certum, quod Hilarius abdixerit dogmata Semipelagiana. Pagius, Tillemontius, & Ballerini fratres id probant ex antiquissimo Autore vitæ S. Hilarii inter Opera S. Leonis pag. 913. ubi inducit Hilarium sic loquentem: *Cum ipse mundi principibus, cum quibus Apostolus describit bellum jube esse, confliximus, quod nulli deerit, quicumque ad beatitudinem celesti gratia præcedente, & industria subsequente voluerit pervenire.* Quæ verba (inquit Pagius) longe clariora sunt, quam quæ afferuntur, ut probetur novam adversus Sanctum Augustinum doctrinam initio fuisse secutum. At non ita est. Primo his verbis asseritur tantum necessitas prævenientis gratiæ ad operis perfectionem, & consecutionem beatitudinis: imo Semipelagiani omnes, aut plerique saltem, ut scribit alter Hilarius, fatebantur *ad nullum opus vel incipiendum, nedum perficiendum, quæquam sibi sufficere*: non ergo sufficit ad Semipelagianismum vitandum confiteri gratiam præcedentem, quæ perveniat ad beatitudinem quicumque voluerit.

Deinde,

21.
Obiectio 4ta
redarguitur.

22.
Et utrum
hunc erro-
rem depo-
suerit S. Hi-
larius.

Deinde, ut gratis detur, asseri prædictis verbis necessitatem prævenientis gratiæ etiam ad bonam voluntatem; neque hanc Semipelagiani negabant; ut constat ex verbis Prosperi in Epist. ad Augustinum, *Voluntates secundum suam phantasiam a gratia non negant esse præventas*: & ex ipso Augustino scribente de Prædest. SS. cap. 1. *Pervenerunt etiam, ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur*. Id vero quo sensu confiterentur Semipelagiani, dicam proximo capite v. Satis est nunc, prædicta Hilarii verba non esse adeo clara, ut eruditi viri judicarunt. Adde similia scripsisse aliquando Cassianum; non posse tamen à Semipelagianismo excusari, propterea quod licet fateretur non solum actum, verum etiam cogitationum à Deo esse principium, agnoscebat tamen sine gratia ante perfectam voluntatem laudabiles quosdam motus, & appetitus virtutum; ut ostendi Prop. I. Et denique nullus Semipelagianorum ad initium quoque hujusmodi appetitum negavit gratiam aut naturalis conditionis, aut legis & doctrinæ, etiam interioris; sed denegavit solum gratiam voluntatis, & operis, quam prædicta verba Hilarii Arelatenensis expresse non probant.

27. *Opinio Auctoris.* Attamen ob Hilarii sanctitatem firmissime teneo, quod si errorem suum novit, illum absque ulla hæsitazione deposuit. Quod ad credendum adducor primo ex Sancti viri emendatione, ubi cognovit, quæ male gesserat in causa Celidonii, acriter reprehensus à S. Leone Papa in Epistola ad Episcopos per Viennensem Provinciam constitutos. 2. Ex ipsa Epistola Prosperi exhibente nobis Hilarium, ut virum spiritualium studiorum, & cupidum conferendi cum Augustino per literas sensum suum; quod argumentum movit Gilbertum Maguinum, ut certo crederet Hilarium abdicasse Semipelagianos errores in Confut. Hist. Prædest. p. 2. cap. 2. Verum hæc probabilem fidem faciunt, non certam. Denique nullam pervicacis erroris suspensionem patitur S. Hilarii inculcata vita, & doctrina: obquam in Epitaphio Templi Arelatenensis merito dictus est

Gemma Sacerdotum, plebisque, orbisque Magister.

24. *Gennadius ad Semipelagianos declinavit.* PROPOSITIO V. Gennadius ad Semipelagianos declinavit.

Ita communiter Historici contra Franciscum Suarez. Et probatur quoniam Gennadius in lib. de viris illustribus R. P. Berti Theol. Tom. III.

finum, quem Anastasius Papa in Epist. ad Joan. Jerosolym. declarat à suis partibus alienum, cap. 17. *Doctorum Ecclesiæ partem non minimam, ejusque in vectivas ad utilitatem Ecclesiæ, auxiliante Domino scriptas autumat, non veritus appellare Hieronymum obrectatorem incitatum stimulo æmulationis, & vertentem stylum suum ad obloquium*. De Prospero pariter cap. 24. scribit: *Legi & librum adversus Opuscula sub persona Cassiani, quæ Ecclesiæ Dei salutaria probat, ille infamat nociva*. Contra Sancti Cassiani Opera magnifice laudat tum hoc loco, tum cap. 63. agens de Eucherio. Libros Faustii Semipelagianorum antesignani cap. 85. appellat *Opus egregium*. Denique etiam de Augustino scribit cap. 38. *Error illius sermone multo, ut dixi, contractus, luctu hostium exaggeratus necdum hæresis questionem dedit*. Quæ tamen à Gennadio dicta sunt in Augustinum injuriosa, non reperiuntur in pervetusto Codice Corbejensi, ut adnotavit doctissimus Mabillonius Tom. 2. Analect. cap. 44. Legatur Cardinalis Norisius lib. 2. cap. 16. & Appendicis cap. 4. Joannes Gonzalez Controv. IV. art. 14. Vossius H. P. lib. 1. cap. XI. Censura Lovaniensium, & admonit. PP. BB. præfixa Operi de Ecclesiasticis Dogmatibus, Baronius, Spondanus, Pagius, & Bellarminus de Script. Ecclesi. ad annum 490. &c.

Obijcies 1. Gennadius lib. de Viris illustribus laudat Severum Sulpitium, quod ab errore Semipelagianorum resipuerit — Resp. hæc habere Gennadium: *In senectute sua à Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortem tenuit*. A Semipelagianis damnabantur plura errorum portenta, quæ asseriebant Pelagiani, & magnum erat inter utrosque discrimen; ut constat ex dictis.

Ob. 2. In lib. de Eccl. dogmat. cap. 56. ait Gennadius: *Nullum credimus ad salutem, nisi Deo invitante venire, nullum nisi Deo auxiliante operari*: & cap. 21. *Initium salutis nostræ Deo miserante, & inspirante habere nos credimus*. — Resp. 1. cum Norisio lib. 2. cap. 16. & Pagio ad annum 490. num. 21. librum de Ecclesiasticis dogmatibus utique catholicam continere doctrinam, sed scriptum à Gennadio multo tempore post librum de Viris illustribus, & jam recensitis à Gelasio inter apocrypha Opusculis Cassiani & Faustii, quæ Gennadius tam impense laudaverat — Resp. 2. in illo Opere fuisse à Catholi-

co Scriptore interposita nonnulla verba ob latentem hæresim Pelagianam, ut observarunt ex pluribus collatis mss. PP. Mauro-Benedictini. — Resp. 3. posse prædicta Gennadii verba accipi de aliquo gratiarum genere nec denegato à Pelagianis: quibuscum Auctorem hujus Operis convenire probant Doctores Lovanienses, ex quo nusquam meminerit peccati originalis, aut baptismatis infantium in remissionem peccatorum; cumque multos nominet hæreticos, nusquam meminerit Pelagii, aut prolati contra eum catholici dogmatis: idem confirmat Ecclesia Lugdunensis, cujus extat judicium de hoc libro Tom. IX. Biblioth. PP. Demonstrant alii conspersa Semipelagianismi semina in capite primo ac vicesimo, ubi docet vigere in homine lapso electionem ad quærendam salutem, cum aliis Semipelagianismi characteribus. Denique & respondetur addubitare plures, an Opus illud sit genuinum, editumque à Gennadio. Scimus Vossium cit. loco affirmare, quod in quibusdam Belgii Bibliothecis inscribitur aut Fulgentio, aut Isidoro, aut Gregorio Papæ. Antiqui Scholastici cum Magistro lib. 2. dist. 35. & lib. 4. dist. 12. tribuerunt illud Augustino, Benedictini in Append. Tomo VIII. Augustinianæ Paris. edit. notant à Trithemio lib. de Script. Eccl. & à Joanne Balesio Cent. 2. Scriptorum Britannia adscribi Alcuino: unde scite admodum, & caute eidem Operi hunc fecere titulum. *Liber Gennadio tributus.*

27. *Solvitur ob-
jectio 3ia.* Obijciunt 3. Gennadius cap. ult. de Viris ill. ait de se ipso; *Et opus de Fide mea misi ad Beatum Gelasium.* Quem textum ita legendum esse, non autem, *hoc opus, &c.* adnotarunt Vossius, Norisius, & Pagius. Loquitur ergo Gennadius de alio Opere, id est, de Eccles. Dogmatibus: non est autem probabile Gennadium ausum mittere librum infectum Semipelagianismo ad Pontificem, qui jam Semipelagianos reprobaverat. Ad hanc objectionem tenet prima, & postrema responsio præcedens. Atque etiam resp. optime emendatum ab eruditis viris textum Gennadii, cum certum sit librum de Viris ill. non esse opus de fide. Sed neque certum est Opus de fide Gennadii esse librum de Eccl. Dogmatibus: & multo minus est certum probatam fuisse à Gelasio fidem ipsius Gennadii. Is fertur scripsisse contra Pelagium libros, qui deperierunt. Hos misit fortasse ad Gelasium: atque, si divinare fas est, hos libros appellat Opus

de fide sua. Addo in pluribus Mss. & editis libris de Viris illustribus desiderari caput illud ultimum, in quo Gennadius loquitur de se ipso. Vide Tom. I. Op. S. Hieronymi vet. editionum.

Obijciunt ultimo: Quæ Gennadius scripsit de Cassiano & de Fausto, dicta ab eo fuerunt per ignorantiam facti: unde ex illorum laudibus nulla erroris nota potest inferri quantum spectat ad dogma — Resp. id minus esse credibile. Gennadius enim vixit paullo post Hilarium & Prosperum, qui ex Gallia Romam profecti Cœlestini literas ad Galliarum Antistites impetrarunt. In his literis Prosper & Hilarium à Pontifice magnopere laudantur, & redarguuntur Augustinianæ doctrinæ calumniatores. Id profecto non potuit Gennadius ignorare, nisi addat ignorantia crimem mendacii. Cap. enim 84. ait se legisse Prosperi contra Collatorem Opuscula: & si legisse verum est, viderit cap. 21. num. 58. Cœlestinum reprehendisse Cassianum, ademisse Massiliensibus libertatem male loquentiæ, & Augustini Opera celebri elogio probasse. Quare aut mentitur, & ista non legit; aut fufus in criminationem Prosperi, & in laudes Massiliensium non laboravit facti ignorantia. At sive ignarus hæc scripserit, sive malevolus; negari non potest plus æquo in Semipelagianos fuisse studiosum.

APPENDIX.

29. *Appendix
brevis.* Quum ad salvandam rectam fidem & sanctitatem quorundam Semipelagianorum, necesse sit affirmare interpretatos fuisse Epistolam S. Cœlestini eo sensu, quod in ea approbata sit doctrina S. Augustini in Operibus scriptis adversus Pelagianos, non autem in postremis, quibus Semipelagianismus suffoditur; ne quis inferat minus valida esse argumenta, quæ pro nonnullis capitibus Augustinensis Scholæ petuntur ex libris de Correctione & Gratia, de Prædest. SS. & de Dono perseverantiæ, operæ pretium est refutare fallacem illam Semipelagianorum opinionem: quod præstat Augustini discipulus & defensor S. Prosper contra Collatorem cap. XXI. num. 59. *Maneat plane (inquit) maneat ista conditio, ut horum librorum novitas repudiata videatur, si in eadem causâ ejusdem viri dissentit antiquitas: & aut inutile, aut incongruum judicetur quod ab his, quæ contra Pelagianos condidit, dissonans invenitur.* Atque enumeratis Augustini adversus Pelagianos scriptis, subiungit Prosper: *Et si in omnibus ope-*

ribus, multisque aliis, quae enumerare longum est, idem doctrinae spiritus, eadem praedicationis forma praecessit; agnoscant calumniatores superfluo se obicere, quod bis libris non speciale neque discretum testimonium sit perhibitum, quorum in cunctis voluminibus norma laudatur. Apostolica enim Sedes quod à praecogni-

tis sibi non discrepat, cum praecognitis probat; Et quod iudicio jungit, laude non dividit. Caterum quo loco habuerint doctrinam Sancti Patris una cum Caelestino posteriores Pontifices, demonstratum est Tomo 1. in praefatione ad librum de Electione Sanctorum.

CAPUT IV.

Demonstratur contra Semipelagianos praevientis Gratiae ad initium Fidei necessitas.

SUMMARIUM.

1. Ratio hujus positionis.
2. Gratia Christi ad initium fidei necessaria est.
3. & 4. Demonstratur ulterius.
5. 6. 7. 8. & 9. Repelluntur Objectiones.

10. Quid dicendum de bonis operibus infidelium
11. Obiectio ultima Solvitur.

I.
Ratio hujus
positionis.

ETSI potest quisque dogma Catholicum ex disputatis postremo capite de H. P. atque ex praecedentibus quatuor plenissime percipere, & propugnare; ne videamur tamen aut de Scholasticis dissidiis, aut de quaestionibus Critico-Historicis, quam de Polemicis ad fidem pertinentibus magis esse solliciti: volumus de Gratiae necessitate ad initium fidei hoc loco breviter pertractare. Ita Augustinus postquam Christi gratiam necessariam esse ad quodlibet opus salutare, & non dari secundum merita nostra plurimis operibus demonstraverat; Semipelagianos fidem ab operibus distinguentes, singulari Opere de Praedestinatione Sanctorum refutavit, quasi in compendium redactis, & ad suscitata à Massiliensibus quaestiones applicatis superiorum librorum argumentationibus. Ex eodem de Praedestinatione SS. libro, & ex Opere Prosperi adversus Collatorem, ubi occurrunt plura ad eliminandum Semipelagianismum perutilia, curabo praesertim totam dirimere controversiam. Pro qua sciendum est disputationem institui de Fide; prout ad salutem aeternam ordinatur. per quam Christiani sumus, & ad justificationem disponimur: nam ad fidem humanam, quā ab impiis, & infidelibus nemo discernitur, consensu omnium nullam gratiae opitulationem requirit, nisi illam, qua creati sumus cum participatione rationis.

2.
Gratia Christi ad initium fidei necessaria est.

Sacris literis, simulque Augustinianis argumentationibus primum evincitur 1. Apost. ad Rom. xi. v. 6. ait: *Si autem gratia, jam non ex operibus*; quo te-

stimonio probatur non dari gratiam secundum merita nostra: Atqui non receditur ab hac Pelagiana sententia, si non pertinet ad Dei gratiam quod credere coepimus, ut Augustinus docet de Praedest. Sanct. cap. 2. n. 3. Igitur quod credere incipiamus pertinet ad gratiam Dei. II. Idem Apost. ad Rom. xi. v. 35. inquit: *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei*? Atqui si initium fidei nostrae ex nobis est, *Initium fidei nostrae priores damus Deo, ut retribuatur nobis supplementum ejus, & si quid aliud fideliter poscimus*, ait eodem cap. n. 4. Augustinus. Non est ergo duntaxat ex nobis initium fidei nostrae. III. Idem Apostolus in 1. ad Corinth. cap. 4. n. 7. habet: *Quis enim te discernit*? At si penes naturas arbitrii vires foret virtus credendi, uti S. Pater demonstrat eodem libro cap. 3. n. 7. usque ad cap. 5. num. 10. *posset dicere homo inflatus adversus alterum, discernit me fides mea, justitia mea*. Igitur credere penes naturales arbitrii vires non est. Vide etiam de lib. arb. cap. 7. num. 15. & quae nos disseruimus cap. praecedentis libri xii. Prop. prima. IV. Ita Apostolus loquitur ad Philip. 1. 29. *Vobis donatum est pro Christo, non solum ut credatis in eum, verum etiam ut patiamini pro eo*: Ad patiendum pro Christo requiritur gratia: Pariter ergo requiritur ad credendum in Christum: nam ut S. Pater ratiocinatur ibid. cap. 2. *Utrumque ostendit Dei donum, quia utrumque dixit esse donatum. Nec ait, ut plenius, & perfectius credatis in eum, sed ut credatis*. V. Ad Corinth. 1. cap. 7. 25. de se ipso ait Paulus, *Misericordiam consecutus à Domino, ut sim fidelis*: Sed,

U 3

Sed,

Sed, ut Augustinus differit eodem loco num. 5. non dixit Apostolus *seipsum misericordiam consecutum, ut fidelior, sed ut fidelis esset*. Sciebat ergo initium fidei suæ donum esse misericorditer sibi collatum. VI. *Quis non videt prius esse cogitare, quam credere?* Inquit eodem loco Augustinus: Atqui sancta cogitatio est donum gratiæ, per Apostolum 2. ad Corinth. cap. 3. vers. 5. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis*. Erit ergo donum gratiæ ipsum credere. Legite etiam de Grat. & lib. arb. citato cap. 7. num. 16. VII. Oramus Deum, *ut nobis adaperiat ostium verbi sui*, cum Apostolo ad Coloss. 4. v. 3. nec orando petitur nisi quod ab ipso tribuitur. Atqui per ostii aperitionem initium fidei audientium significavit Apostolus, inquit Augustinus cap. 20. num. 41. Est itaque oratio nostra *apertissima demonstratio, etiam ipsum initium fidei esse Donum Dei*. Hæc divinarum Scripturarum testimonia non esse accipienda de gratia ordinis naturalis demonstratum est citata prop. 1. cap. XII. præcedentis.

3.
Probatur
2do.

Probatur 2. ex Conciliis. Primum ex canone 6. Arausicano non semel repetito. Deinde etiam ex Tridentino sess. 6. can. 3. & 5. de quibus eodem cap. XII.

Tertio loco demonstratur ex Patribus. Plura ex his proferunt Bellarminus lib. 6. de Gratia & lib. arbit. cap. 4. & L'Hermier Tom. 4. pag. 130. & sequentibus. sed omnia fere generalia sunt, probantque necessitatem gratiæ ad initium eujusque boni operis. Semipelagianos ergo fidem ab operibus distinguentes validius impugnant sequentia. Iulianus Apolog. 2. ait: *Ipse persuadet, atque ad fidem nos adducit*. Clemens Alex. lib. 2. Strommat. *Fides non est electionis bonum opus, sed assensus valido alicui præstitus*. Irenæus lib. IV. adv. Hæres. cap. 9. *Impossibile sine Deo discere Deum*. Basiliius in Ps. 115. *Fides multo superior rationalibus methodis animam ad assensum trabendo. . . . sancti Spiritus operationibus in nobis efficitur*. Greg. Nazianz. orat. 42. *Possibile non est terreni corporis, ac mentis captiva crassitiem Deum concipere, nisi auxilio confortatam*. Hæc, aliaque plura cum græce, tum latine collecta invenies apud Cl. Isaacium Habertum. lib. 1. Theologiæ Græcorum Patrum cap. 8. De S. Joanne Chrysostomo satis disputavi cap. 2. Augustini mentem scrutatus sum nuper. Martyris Cypriani sententiam demonstrat idem Augustinus de Præd. SS. cap. 14. num. 28.

de aliis Patribus præsertim Augustino posterioribus nemo dubius erit. Si veteres aliquando non tam aperte locuti sunt, non disputabant contra inimicos Ecclesiæ, securi loquebantur, & conclusiones habebant ad populum, ut sæpe monui cum ipsomet Augustino eodem cap. 14. num. 27.

Demonstratur præterea propositio rationibus Theologicis. Quarum sit prima: Fides est justificationis nostræ principium: justificationis principium à gratia præveniente sumendum est: Ergo à gratia præveniente efficitur ipsa fides. Et minor quidem propositio est definita canone Tridentino. Majorem probat Augustinus eodem lib. de Præd. SS. cap. 7. n. 12. ex verbis Apostoli ad Galatas 2. 16. *Nos in Christo Jesu credimus, ut justificemur ex fide Christi*. Apostolus autem ideo dicit *ex fide justificari hominem, non ex operibus, quia ipsa prima datur, ex qua impetrantur cætera, quæ proprie opera nuncupantur, in quibus jussu vivimus*. Probat eandem majorem S. Pater ex Psal. 126. *Nisi Dominus edificaverit domum, &c.* ex quo ita Semipelagianos comprimit: *Et dicitur à vobis, Fides est à nobis, cætera à Domino ad justitiam pertinentia: quasi ad ædificium non pertineat fides, quasi ad ædificium, inquam, non pertineat fundamentum*. Sit altera argumentatio: In fide nostra adimplentur promissiones factæ à Deo semini Abraham, ut docet Apostolus ad Rom. 4. 16. Si ergo initium fidei sit ex nobis, *ut Dei promissa compleantur non in Dei, sed in hominum est potestate, & quod à Domino promissum est, ab ipsis redditur Abraham*. Ita S. Doctor cap. x. num. 19. Postrema ratio, ut ultima primis cohæreant, sit: Gratia non est merces operum naturalium: *Quis autem dicat eum, qui jam cepit credere, ab illo, in quem credidit, nihil mereri?* ait magnus Fidei athleta cap. 2. num. 4. Si initium fidei sit ex nobis; erit gratia naturalium meritorum stipendium & merces.

4.
Ac demon-
stratur ulte-
rius.

OBJECTIONES DISSOLVUNTUR.

Semipelagiani autem errorem suum sequentibus argumentis conabantur defendere. Obiciebant 1. apud Augustinum de Præd. SS. cap. 6. num. 11. Multi audiunt verbum veritatis; sed alii credunt, alii contradicunt: volunt ergo isti credere, nolunt autem illi = Resp. S. Pater: *Quis hoc ignoret? quis hoc neget? Sed cum aliis præparetur, aliis non præparetur voluntas à Domino, discernendum est utique, quid veniat de miseri-*

5.
Obiectio 1.
Solvitur.

miserericordia ejus, quid de judicio. Misericordia, quæ prævenit fidem, est in electione Dei, & præparatione divinorum auxiliorum. Vide quæ scribit Apostolus ad Rom. cap. xi. 19. & 20. Quærentibus autem cur uni donetur, alteri non donetur efficax auxilium ad credendum respondet eodem loco S. Pater, investigabiles esse vias Domini, & misericordiam quæ gratis liberat, & veritatem, quæ iuste judicat. Atque id intelligendum est de hominibus sumptis comparative, ut explicavimus de H. P. cap. viii.

6.
Obiectio 2da
Solvitur.

Obijciebant 2. apud eundem August. cap. 7. n. 12. Apostolus ad Eph. 2. v. 9. distinguit fidem ab operibus. Igitur ex quo gratia ad opera bona necessaria sit, non inferitur illius ad initium fidei necessitas. — Resp. distinguendo antecedens: Apostolus fidem secernit ab operibus, quatenus ipsa imperat cætera, quæ proprie nuncupantur opera, in quibus iuste vivimus; concedo: quatenus ipsa fides non est opus & donum Dei merita nostra præveniens, nego antecedens. Ita Augustinus eodem loco adducens in suæ responsionis confirmationem quod scribit ibidem Apostolus v. 8. *Gratia enim estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis, donum enim Dei est:* & verba Joannis cap. 6. 29. *Hoc est opus Dei ut credatis in eum, quem misit ille.* Si ergo fides est donum, & opus Dei, non distinguitur ab operibus, nisi sensu explicato.

7.
Obiectio 3ta
Solvitur.

Insuper obijciebant verba Apostoli ad Rom. x. 9. *Si confitearis ore tuo Dominum Jesum, & in corde tuo credideris, salvus eris:* & quæ ibidem, atque ad Hebræos xi. proferuntur in fidei commendationem. Resp. ad 1. Sanctus Pater memorati libri cap. xi. num. 22. sic dicit, *Si credideris, salvus eris,* quemadmodum dicitur ad Romanos viii. 13. *Si spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* Utrobique enim unum exigitur, alterum offertur. Igitur ut facta carnis mortificare donum Dei est, ita donum est confiteri & credere Dominum Jesum. Cæterum credere, mortificare opera carnis, aliaque id genus nobis præcipiuntur, & dona Dei esse monstrantur; quoniam ipse facit ut faciamus, ipse prior elegit nos, ipse operatur in nobis velle & perficere, ipse denique est electorum suorum virtus, fortitudo, ac premium. Quod de laudibus fidei dictum est, solvitur à D. Prospero cap. 16. adversus Collatorem: *Apostolus enim laudat hominum fidem; sed pro hoc bono eorum agit gratias Deo.* Videatur idem Apostolus ad Rom. 1. 8.

Opponebant 4. Matthæi vii. 7. scriptum est, *Petite, & dabitur vobis: querite: & invenietis: pulsate, & aperietur vobis.* Ergo petere, querere, & pulsare nostrum est: cætera Deus supererogat. — Resp. nostrum quidem esse petere, querere, pulsare, at non sine gratia præveniente atque excitante. Nihil peti à Deo, ut oportet, sine gratia, demonstrat S. Pater de Dono Persev. cap. 23. ex orationibus Ecclesiæ, quibus Dominum obsecramus, ut faciat nos, quæ sibi sunt placita, postulare: *Quando enim, inquit non oratum est in Ecclesia pro infidelibus, atque inimicis ejus ut crederent?* Ex Apostolo ad Rom. vii. 15. *Accipistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba, Pater:* & v. 26. *Ipsæ spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, atque ex divinæ scripturæ locis consimilibus.* Quibus recitatis, & expositis, *Attendant ergo, inquit, quomodo falluntur, qui putant esse à nobis, non dari nobis, ut petamus, quæramus, pulsemus: & hoc esse dicunt, quo gratia prædicetur, merito nostro ut sequatur illa, cum accipimus petentes, & invenimus quærentes, aperiturque pulsantibus.* Nec volunt intelligere etiam hoc divini muneris esse, ut oremus, hoc est, petamus, quæramus, atque pulsemus. Addit præclarum Ambrosii testimonium, aliaque plura: Atque dicta modo de petitionibus, de quolibet bonæ voluntatis motu, vel opere ad justificationem spectante constanter teneto.

8.
Obiectio 4ta
Solvitur.

Quinto obijciebant nonnulla Scripturarum sanctarum exempla. Primum est Davidis, cujus voluntas ædificandi templum bona erat, & commendatur 3. Regum cap. 8. 18. nec tamen erat à Domino, qui elegit filium ejus ut illud ædificaret nomini Dei Israël. Potest ergo similiter esse à nobis sine Deo bona voluntas credendi, quæ bona sit & benemerens. Alterum exemplum est Cornelii, cujus orationes & eleemosynæ promeruerunt, ut per Apostolum Petrum instrueretur in fide, quemadmodum fuscè narratur in x. cap. Actuum Apostolorum. Tertium est Zachæi, qui dum quærebat videre Jesum, & ascenderat hac de causa in arborem ficus, dicam Arabice *Giumum*, Syriace *ficum sylvestrem*, à Dioscoride *Sycaminum*, ab Evangelista *Συκομαρον*, *Sycomororum*; audire meruit Luca 19. 5. *Hodie in domo tua oportet me manere.* Quartum est Nathanaelis, quem Jesus vocavit ad fidem, quoniam verus erat Israelita;

9.
Obiectio 5ta
Solvitur.

Israelitā, neque dolus erat in illo, ut habetur Joan. 1. 47. Ultimum est Latronis, qui conversus ad Jesum meruit audire, *Hodie mecum eris in paradiso*: Luca XXI. 43.

Generalis responsio est hæc omnia agere gratiam Salvatoris, ut inquit S. Prosper contra Collat. cap. 8. n. 22. Deinde expendamus singula. Non sequitur voluntatem ædificandi templum in Davide minime fuisse à gratia, propterea quod Deus elegerat ad opus istud Salomonem. Patri enim dederat Deus bonam voluntatem, filio concessit etiam operis complementum: cumque ille operetur in nobis velle, & perficere pro suo beneplacito, uni gratiam inspirat ut velit, alteri etiam largitur ut faciat. S. Prosper citato libro cap. 12. n. 35. id duplici exemplo confirmat. Primum est Apostolorum, qui utique bonam voluntatem prædicandi Evangelium ex Deo habebant; & tamen cum tentarent ire in Bithyniam, Act. 16. 7. non permisit Spiritus Jesu. Alterum est quotidianum in Ecclesia, quæ orat pro inimicis suis, id est, infidelibus, etsi horum plures Deus nequaquam elegerit. Atque id, inquit Prosper, Ecclesia numquid non ex Spiritu Dei facit? Paulo supra causam reddiderat, cur Deus noluerit templum ædificari à Davide, cui bonam voluntatem fuerat elargitus: nempe ob typum ac significationem mysteriorum. Præfigurabat enim Salomon Christum Dominum, à quo Ecclesia, cuius templum figura est, fuerat construenda: atque ita sane, ut nullus alius poneret ædificii fundamentum, id est, initium fidei; sed esset Christus lapis angularis, & celestis Jerusalem ædificator. Quantum ad Cornelium pertinet: respondet S. Pater de Præd. SS. cap. 7. ejus orationes & eleemosynas Deo fuisse utique acceptas, antequam credidisset in Christum: *Nec tamen sine aliqua fide donabat, & orabat; nam quomodo invocabat, in quem non crediderat?* Deerat itaque ei fides explicita in Christum; credebatur tamen in Deum, nec sine gratia Reparatoris. De Zachæo ita S. Prosper cap. 7. num. 19. *Ne lateret causa hujus salutis, adjecit, Venit enim filius hominis salvum facere, & quærebat quod perierat: ut quem agnoscebam salvum factum, sciremus à quærente præventum.* Sequitur eodem loco de conversione latronis: *In latronis quoque justificatione, etiam si nulla operantis gratia intelligerentur indicia; non-*

ne cum omnibus credentibus etiam ipsum acciperemus attractum, dicente Domino, Omnia mihi tradita sunt à Patre meo, & Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum? Inter omnia autem hunc vel traditum esse, vel tractum, etiam ipsius confessio docet. Qui cum aliquandiu blasphemasset in Jesum Christum, repente est mutatus, & dixit, Domine, &c. De Nathanaele legimus ibidem dixisse Christum v. 48. Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, novi te. Quæ Domini visio, inquit D. Bern. in Cantica, nunquid gratiæ præparatio non fuit? Itaque manifestissime credendum est, quod & illius latronis, quem Dominus ad Paradisi patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachæi, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides non fuit de natura, sed divinæ largitatis donum. Ita Synodus II. Araus. Canone 25.

Si quæras quomodo Cornelius, & infideles alii antequam converterentur ad Christum aliquid bonum opus facere potuerint virtute gratiæ, cum primus gratiæ effectus sit ipsa fides; respondeo quod in ipsa fide primum considerari potest sancta cogitatio & collustratio mentis, deinde inspiratio sanctæ voluntatis audiendi Evangelium ex desiderio salutis æternæ; ulterius deliberatus assensus, sive actus ipse credendi. Fides ergo dicitur primus effectus gratiæ, non quantum ad assensum, sed quantum ad præcedentem illustrationem, atque inspirationem. Imo ante explicatam fidem in Christum, potest per gratiam excitari in nobis fides in Deum, & sancta cogitatio, quæ sufficiat ad referenda opera nostra in ipsum Deum, ita ut plura infidelium opera bona sint, in illorum quoque sententia, qui ad omne opus bonum cum gratiam, tum relationem in Deum existimant necessariam.

Denique objiciebant Semipelagiani testimonia quædam Sanctorum ac in primis ipsius Augustini; qui Epist. 102. quæst. 2. num. 14. scripsit, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri. Sed respondet S. Pater de Prædest. SS. cap. 1x. num. 18. se hæc dixisse sine præjudicio latentis consilii Dei, aliarumque causarum. *Quid enim est verius, inquit, quam*

10.
Quid dicendum de bonis operibus infidelium.

11.
Objiciunt autem timo.

quam præscisse Christum qui, & quando, & quibus locis in eum fuerant credituri? Sed utrum prædicato sibi Christo à se ipsis habituri essent fidem, an Deo donante sumpturi, id est, utrum tantummodo eos præscierit, an etiam prædestinaverit Deus, quæverere ac differere tunc necessarium non putavi. Proinde quod dixi tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi

sciebat esse, qui in eum fuerant credituri, posset etiam sic dici, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui electi fuerunt in ipso ante mundi constitutionem. Hæc omnia Augustinus & Prosper adversus capitale dogma Semipelagianorum. De speciali dono perseverantiæ disputabitur libro XVIII.

CAPUT V.

Quæritur an Semipelagiani gratiam aliquam interiorem ad initium fidei agnoverint necessariam?

SUMMARIUM.

1. Opiniones Doctorum.
2. Semipelagiani admittunt gratiam aliquam indifferentem.
3. Probatur ulterius.
4. Semipelagiani non admittunt gratiam Vetricem.
5. Refutatur Jansenius.
6. Semipelagiani ad initium fidei admittunt gratiam illuminationis.
7. Quæ tamen non addit inspirationem Dilectionis.
8. Quod confirmatur ulterius.
9. Ex his deducitur Conclusio.

I.
Opiniones
Doctorum.

JANSENIUS lib. 8. de H. P. cap. 6. asserit Massilienses etiam ad initium fidei veram aliquam interiorem gratiam admisisse, & in hoc proprie illorum situm fuisse errorem, quoniam velent usum & abusum ipsius gratiæ relinqui in liberi arbitrii potestate. Joan. Baptista Gonet eruditus Thomista disp. 2. de Grat. cap. 3. aliam à Janseonii sententia putat eorum, qui docent inter Semipelagianos aliquos omnem prorsus gratiam ab initio fidei, & meriti removisse, alios talem admisisse, quæ cum esset pure indifferens, & liberi arbitrii determinationem non efficere, sed expectaret, locum aliquem naturali merito relinqueret: quod docet Franciscus Macedo in *mente divinitus inspirata*, art. 5. & defendit satis erudite ipse Gonet. Hæc sententia quatenus ponit discrimen inter Semipelagianos, nullatenus differt à sententia Janseonii; nam Jansenius lib. 7. cap. 2. idem tradit; imo proficitur se controversiam non movere de primis Semipelagianis, qui omnem gratiam ad initium fidei & bonæ voluntatis penitus respuebant, quibus accenset Faustum & Cassianum; sed de alia factione, eorum scilicet, quos contendit gratiam Christi non prædeterminantem admisisse, & in hoc illorum consistere errorem. Quare Gonet recurrendo ad duplicem sectam Semipelagianam non recte difficultatem assequitur, neque hac ratione

R. P. Berti Theol. Tom. III.

videtur oppositis argumentis satisfacere. Et multo minus impugnari potest Jansenius testimoniis Cassiani, aut aliorum de prima Semipelagianorum factione, ut facit Antonius Boucat differt. Præamb. de Grat. artic. 3. Nam Jansenius ultro fatetur Cassianum ad initium fidei nullam veram gratiam reapse admisisse. Discrepat tamen alio ex capite Gonet sententia ab opinione Janseonii, quod is hæresim Semipelagianam constituit in indifferentia ac potestate liberi arbitrii utendi & abutendi gratiæ adjutorio pugnans pro necessitate gratiæ inferentis necessitatem. A quo pravo dogmate cum Gonet & Macedo sint alieni, habent sibi consentientes ex Thomistis, atque Nostratibus satis multos, inter quos Auctor Scholæ Thomisticæ vindicatæ animad. 26. connumerat Salmanticenses, Contensonium, Piccinardum, & alios. Fulgentius Bellelli parum ab his discrepat contendens Semipelagianos non denegasse ad initium fidei gratiam Conditoris, sive Adjutorium collatum Adæ, sed gratiam Redemptoris tantummodo. Ex adverso nullam veram gratiam prævenientem ad initia fidei admissam à Semipelagianis defendunt qui gratiam per se efficacem rejiciunt, ut faciunt Medistæ omnes. Item aliqui hujus gratiæ propugnatores, ut noster Basilius Poncius Relect. de Grat. necessitate p. 1. c. 4. memoratus Boucat, &

X

& L'Herminier Tom. IV. pag. 102. quidam alii, quorum circa efficaciam gratiæ sententia perplexa est, & ambigua, ut Honoratus Tournely lib. I. de Gratia pag. 92. Videamus, quæ singulos moveant, tum inde iudicium nostrum nec perverse, nec acerbè dicturi.

2.
Semipelagiani admittunt gratiam aliquam indifferentem.

Semipelagianos gratiam aliquam indifferentem ad fidei initia non denegasse pluribus argumentis posset monstrari. I. S. Prosper in Epist. ad Augustinum num. 4. ita de quibusdam Semipelagianis scribit: *Quidam vero horum in tantum à Pelagianis semitis non declinant, ut cum ad constituendam eam Christi gratiam, quæ omnia præveniat merita cogantur, ne si meritis redditur, frustra gratia nominetur: ad conditionem hanc velint uniuscujusque hominis pertinere, in qua eum nihil prius merentem, quia nec existentem, liberi arbitrii & rationalis gratia Creatoris instituat; ut per discretionem boni & mali ad cognitionem Dei, & ad obedientiam mandatorum ejus possit suam dirigere voluntatem: atque ad hanc gratiam, quæ in Christo renascimur pervenire per naturalem scilicet facultatem, petendo, quærendo, pulsando, ut ideo accipiat, ideo inveniat, ideo introeat, quia bono naturæ bene usus, ut ad istam salvantem gratiam initialis gratia ope meruerit pervenire.* Ubi videtur Prosper hos Semipelagianos redarguere, quod nullam gratiam admiserint, præter gratiam Conditoris homini primo collatam. Neque enim dici potest per solam gratiam initialem intelligi hoc loco nudam facultatem arbitrii, quia hanc non denegabant nec rigidiores illi Semipelagiani num. 3. descripti. II. Prosper paucis interjectis omnem dirimit controversiam, scribens admisisse quidem gratiam aliquo sensu prævenientem, sed quæ subderetur hominum voluntati: *Nec considerant se gratiam Dei, quam comitem, non præviam humanorum volunt esse meritorum, etiam illis voluntatibus subdere, quas ab ea secundum suam phantasiam non negant esse præventas.* III. Sunt his etiam clariora verba Hilarii scribentis: *Cæterum ad nullum opus vel incipiendum, nedum perficiendum quemquam sibi sufficere posse consentiunt.* IV. Idem fatetur Augustinus de Prædest. SS. cap. I. *Perverunt etiam, ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur, atque ad nullum opus bonum vel incipiendum, vel perficiendum sibi quemquam sufficere posse consentiant.* V. Semipelagiani non

solum negabant esse donum Dei initium fidei, sed etiam finalem perseverantiam: at ad finalem perseverantiam non denegabant necessitatem gratiæ indifferenter præmoventis. Ergo neque eam negabant ad initia sanctæ credulitatis. VI. Ut constat ex Epist. Hilarii num. 6. Semipelagiani moleste ferebant discrimen traditum ab Augustino inter gratiam collatam Adæ, sine qua per liberum arbitrium perseverare non poterat, & gratiam nunc prædestinatis præparatam, qua perseverantia ipsa donatur: & in hoc solo volebant à primo homine omnium distare naturam, ut illum integris viribus voluntatis juvaret gratia volentem, sine qua perseverare non poterat; hos autem amissis & perditis viribus credentes tantum non solum erigat prostratos, verum etiam suffulciat ambulantes. Si ergo Massilienses non denegabant in Adam adjutorium sine quo ad omnia opera salutaria, neque illud negabant in hominibus lapsis ad fidem. VII. Auctore eodem Hilario num. 4. asseriebant Semipelagiani non valere de fide argumentum Augustini petiitum ex verbis Apostoli, *Quid autem habes, quod non accepisti?* & rationem hanc asseriebant, cum in eadem natura remaneret, licet vitata, quæ prius sana ac perfecta donata sit. Abominabantur tamen & damnabant, si quis existimaret, quicquam virum in aliquo remansisse, quo ad sanitatem progredi possit. Fatebantur ergo in homine lapsio virtutem credendi, ut in homine primo potestatem quæcunque bonum opus perficiendi. Atqui in homine primo nequam denegabant ad perfectionem, & consummationem bonorum operum adjutorium sine quo, sive gratiam pedilequam, & versatilem. Ergo neque hujus adjutorii necessitatem inficiabantur ad fidem habendam. VIII. Illam prædestinationem & gratiam Semipelagiani negabant, ex qua putabant induci fatalem necessitatem, removeri virtutes, & lapsis curam adimi resipiscentiæ, afferri sanctis occasionem torporis: hæc autem non arbitrati sunt consequi aut ex prædestinatione, quæ pendeat à præscientia meritorum, aut ex gratia Molinistice sufficiente, & quæ sit ad nutum voluntatis suspensa. Negabant ergo solam gratiam per se efficacem, & prædestinationem secundum propositum. IX. Nullibi legimus Augustinum adversus Semipelagianos argumentatum fuisse ab improportionem, quæ intercedit inter gratiam ordinis naturalis, & actus superna-

turales. Quod sane argumenti genus obvium erat, atque palmare, si ad initia supernaturalium operum nullam aliam Semipelagiani gratiam requirebant, quam naturalem. Igitur præter naturalem gratiam, dicendi sunt aliquam supernaturalem probasse. Hæc sunt pro una parte argumentationes præcipuæ.

3.
Probatur ulterius.

Pro alia autem parte stant, quæ sequuntur. I. Initialis gratia, quam ferebantur Semipelagiani non alia est, quam naturalis facultas pertineans ad conditionem naturæ. Non ergo est gratia supernaturalis indifferens. Antecedens demonstratur ex verbis Prosperi n. 3. prolatis præcedenti paragrapho argumentatione 1. *Quidam vero, &c.* II. Affirmat idem Prosper, hanc fuisse Semipelagianorum assertionem, *Quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam vitam æternam: quantum autem ad arbitrii libertatem, ab his eam apprehendi, qui Deo sponte crediderint, & auxilium gratiæ merito credulitatis acceperint.* Ita in eadem Epist. num. 5. Constituebant ergo aliquod fidei meritum ante supernaturalis gratiæ auxilium. III. Ex eodem Prospero paullo infra volebant obedientiam priorem esse quam gratiam, *ut initium salutis ex eo qui salvatur, non ex eo credendum sit stare, qui salvat: & voluntas hominis divinæ gratiæ sibi pariat opem, non gratia sibi humanam subiciat voluntatem.* Ergo initium salutis in naturali potestate, & obedientia arbitrii gratiam præcedente constituebant. IV. S. Pater Augustinus de Præd. Sanctorum cap. 3. confitetur, se ante Episcopatum laborasse eodem cum Semipelagianis errore; putabat enim, *Fidem, qua in Deum credimus non esse donum Dei, sed à nobis esse in nobis, & per illam nos impetrare Dei dona, quibus temperanter, & iuste, & pie vivamus in hoc seculo.* En expresse Semipelagianum errorem in eo situm, quod fides dona supernaturalium gratiarum præcedat. V. Bonifacius secundus Papa in Epist. ad S. Cæsarium Arelatensem data ineunte anno 530. ita de Semipelagianis loquitur. *Indicas, quod aliqui Episcopi Galliarum, cum cetera jam bona ex Dei acquieverint gratia provenire, fidem tantum, qua in Christum credimus, naturæ esse velint, non gratiæ.* VI. Impugnans Augustinus Semipelagianos à cap. 2. de Prædest. SS. usque ad libri postremum probat eos non recedere à damnato dogmate Pelagianorum: *Gratia secundum merita nostra datur, quoniam aliquid præcederet ex ho-*

R. P. Berti Theol. Tom. III.

minibus propter quod gratiam consequantur, *Si non pertinet (inquit) ad Dei gratiam, quod credere cepimus.* Igitur Semipelagiani eatenus ad Pelagianismum declinabant, quatenus ante largitionem gratiarum locabant in nuda potestate arbitrii initia fidei. VII. Secunda Arausicana Synodus canone 5. & 7. definit initium fidei non esse in nobis *naturaliter, & per naturæ vigorem.* Igitur Semipelagiani quos canones illi perstringunt, putabant primordia fidei ex vigore, & nativa facultate arbitrii prodire. VIII. Damnata est ab Innoc. X. & Alex. VII. quarta propositio Jansenii: *Semipelagiani admittebant gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus etiam ad initium fidei; Et in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas obistere & obtemperare.* Quamquam vero hæc propositio in postrema parte hæretica sit, collineatque scopo Jansenii propugnantis gratiam, qua evertitur libertas indifferentiæ; nihilo tamen minus, cum simul declarata sit & hæretica & falsa, non solum videtur damnata quantum ad dogma expressum secunda parte, verum etiam quantum ad doctrinam Semipelagianam delineatam in prima. IX. Tandem, ut pares sint numero pro utraque parte rationes, ex quo nullibi Augustinus Semipelagianos revincat quod gratiam denegarent ad operum bonorum consummationem, eamque illi palam faterentur, consequens est, ut ad bene operandum admiserint veram gratiam, non tamen efficacem & adiutorium quo, manifeste ab illis repudiatur. Igitur ex quo Augustinus ubique Semipelagianos exagitaverit, quod ad initium fidei gratiam negarent, & hanc ipsi faterentur esse in nobis ex nobis, inferitur ex opposito ad initium fidei non admisisse gratiam indifferentem, nec adiutorium sine quo, necessarium juxta Semipelagianos ad opera perficienda.

In tanta opinionum diversitate orta ex argumentis partim verosimilibus, partim non recte ponderatis; principio indubitatum est displicuisse Semipelagianis gratiam victricem, & prædestinationem, sive discretionem electorum secundum Dei propositum, & absque operum præscientia. Quod liquet primo ex Epistola Prosp. num. 3. ubi dicuntur Semipelagiani asperissimam putasse Augustini doctrinam, *objicientes, removeri omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates, & sub hoc prædestinationis nomine fa-*

4.
Semipelagiani non admittunt gratiam victricem.

X.

talem

talem quandam induci necessitatem. Confirmatur ex Hilario scribente, quod moleste ferebant, *ita dividi gratiam, quæ vel primo homini data est, vel nunc omnibus detur, ut ille acceperit perseverantiam, non qua fieret, ut perseveraret, sed sine qua per liberum arbitrium perseverare non posset: nunc vere sanctis in regnum per gratiam prædestinatis non tale adiutorium perseverantia detur, sed tale, ut eis perseverantia ipsa donetur, non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam, ut per hoc donum nonnisi perseverantes sint.* Idem demonstratur, quod nollent gratiam sibi subicere voluntatem, nec præviam esse humanorum meritorum, sed comitem, ut satis apparet ex dictis. Quare argumenta Prosperi, & Augustini non solum probant ad initium fidei necessitatem gratiæ sufficientis, sed etiam necessitatem gratiæ efficacis, quæ suum consummat opus, quæ nulla ancipiti causa suspenditur, quæ discernit unum ab altero, quæ facit ut faciamus: ut constat ex præcedenti capite, & ix. de H. Pelagiana.

5.
Refutatur
Jansenius.

Deinde affirmo, fallaciter Jansenium duas ex Epistola Prosperi distinguere Sæctas Semipelagianorum, quorum alii nullam veram gratiam admitterent, reliqui prævenientem faterentur, sed pedisequam, atque à voluntatis nutu pendentem. Etenim Prosper num. 3. narrat Semipelagianos aliquos reprobasse Augustini dogmata circa prædestinationem & gratiam, & defendisse obstinationem suam vetustate, id est antiquorum Patrum subobscuris expositionibus: sed interpellati ut sua exponereq; sensa, responderebant *se nihil invenisse quod placeret, & de his tacendum esse, quorum altitudinem nullus attigerit.* Addit eo pervenisse perveracitæ, ut definirent fidem nostram ædificationi audientium esse contrariam, *ac sic etiam si vera sit, non promendam.* En tibi primam Semipelagianorum factionem non ambiguis interpretamentis, sed verbis Prosperi delineatam. Alii etiam manifestius ad Pelagianas semitas declinantes, non occultabant sensa sua; sed fidem distinguentes ab operibus asseriebant ad initium fidei sufficere naturalem facultatem, & initialem gratiam pertinentem ad conditionem rationalis creaturæ, quæ gratia est, quatenus Deus instituit hominem capacem discretionis boni & mali, nihil merentem, quia non existentem: autumantes initia fidei, & voluntatem credendi non excludere gratiam ad bona opera necessariam, pro-

pterea quod putabant adnumerandum non esse alicui operi curationis unumquemque ægrotum velle sanari. Atque ita secundum suam phantasiam constituebant gratiam subditam voluntati, etsi voluntatem à gratia illa initioli fatebantur esse præventam. Hæc iisdem fere verbis S. Prosper num. 4. ab ea Periodo, *Quidam vero, recitata superius.* Conveniebant itaque Semipelagiani omnes in rejicienda sententia S. Augustini: discrepabant, quod alii non declinabant à semitis Pelagianis circa fidei initia; alii nec gratiam prævenientem, quæ ad fidem requiritur expressis verbis admitterebant, nec respuebant, rati ad fidelium ædificationem nec veritatem esse promendam. Eapropter Augustinus contra Semipelagianos duos edidit libros; unum de Prædestinatione Sanctorum ad probandam gratiæ necessitatem ad fidem: alterum de Dono perseverantiæ ad demonstrandum hanc esse donum Dei speciale, & à se traditam prædestinationem populis prædicandam. In una Semipelagianorum factione erat Cassianus; qui Collat. xiiii. cap. 11. nititur demonstrare nostrum non esse bonæ voluntatis principium exemplo Pauli & Matthæi, & statim docet oppositum exemplo Zachæi, & Latronis, inferens neutrum dicendum esse, neque nostrum esse principium fidei, neque semper Dei gratia nobis fidei principia inspirari. Quamobrem S. Prosper cap. v. contra Collatorem num. 13. *Ponis plurima testimonia (inquit) quibus nunc validum, nunc infirmum liberum arbitrium demonstratur, quasi quidam sint qui propriis viribus impleant, quod alii facere nisi Deo adjuvante non possunt.* Ubi etiam advertendum est Semipelagianos sibi contradicere, & nunc videri Catholicos, nunc Pelagianos, ut observat ibidem beatus Prosper.

Præterea indubitatum est Semipelagianos omnes etiam ad initium fidei admisisse gratiam illuminationis, etiam interioris. Primo quia S. Prosper in Epist. ad August. ait, quod hæc ipsorum definitio, & professio est, *omnem hominem ad credendum & operandum divinis institutionibus admoneri.* Qui ergo Evangelium non audierunt, admoneri debent occulta alia revelatione. Ad hæc: etiam Augustinus, cum similiter ante Episcopatum erraret, profitetur etiam tunc existimasse neminem posse credere, *si non præderet præconium veritatis.* Insuper ut argu-

6.
Semipela-
giani ad ini-
tium fidei
admittunt
gratiam illu-
minationis.

argumentatur Petavius de H. Pelag. cap. 11. num. 2. 3. ac 12. si gratiam internæ illustrationis Semipelagiani denegassent, fuissent deteriores Pelagianis, qui tandem gratiam hanc agnoverunt. Tandem etiam Theophilus Raynaudus in Proloquio ad Valerianum ait quosdam affinxisse Semipelagianis, quod internæ revelationis ademerint auxilia. Legatur citato loco Petavius.

7.
Quæ tamen
non addit
inspiratio-
nem Dile-
ctionis.

Asserendum postremo est, Semipelagianos ad initium fidei non admisisse gratiam, quæ ad illuminationem mentis addit inspirationem dilectionis per subministrationem Spiritus Sancti. Quod primum demonstro ex Epistola Hilarii n. 3. ubi ait, Semipelagianos probasse sententiam Augustini in Expositione quarundam Propositionum ex Epist. ad Rom. retractatam tamen lib. 1. Retract. cap. 22. n. 3. Ea sententia est: *Sed quoniam Spiritus Sanctus non datur, nisi credentibus; non quidem Deus eligit opera, quæ ipse largitur, cum dat Spiritum Sanctum, ut per charitatem bona operemur: sed tamen eligit fidem, quia nisi quisque credat, & in accipiendi voluntate permaneat, non accipit donum Dei, id est, Spiritum Sanctum, per quem infusa charitate bonum possit operari. Non ergo eligit Deus opera cuiusquam in præscientia, quæ ipse donaturus est: sed fidem eligit in præscientia, ut quem crediturum esse præsciverit, ipsum elegerit, cui Spiritum Sanctum daret, ut bona operando etiam vitam æternam consequeretur, &c.* Audis, ut arbitror, Semipelagianos negantes ad initium fidei illam gratiam quæ datur per subministrationem Spiritus Sancti, sive gratiam inspirantem voluntatem bonam, & dilectionem, & illam eandem gratiam, quam ad bona opera credentium, atque ad vitæ æternæ consecutionem fatebantur necessariam: de qua gratia disputatum est de H. P. cap. v. Prop. 3. & cap. vii. cumulatus. II. S. Pater in 3. cap. de Præd. Sancti. castigans quæ in memorata Expositione non satis exacte tradiderat, simulque commonstrans, quomodo fides sit donum Dei: *Proinde quod continuo dixi (inquit) Dicit enim Apostolus, Idem Deus qui operatur omnia in omnibus, nusquam autem dictum est, Deus credit omnia in omnibus, ac deinde subjunxi, Quod enim credimus nostrum est, quod autem operamur bonum, illius est, qui credentibus dat Spiritum Sanctum: profecto non dicerem, nisi jam scirem etiam ipsam fidem inter Dei munera reperiri, quæ dantur in eodem Spiritu. Utrumque ergo nostrum est propter arbitrium voluntatis, & utrumque tamen*

datum est per Spiritum fidei, & charitatis: & paucis interjectis, Quod paullo post dixi, Nostrum est enim credere & velle; illius autem dare credentibus & volentibus facultatem bene operandi per Spiritum Sanctum, per quem charitas diffunditur in cordibus nostris: verum est quidem, sed eadem regula: & utrumque ipsius est, quia ipse præparat voluntatem; & utrumque nostrum est, quia non fit nisi volentibus nobis. En ergo quod negabant Semipelagiani; ad initium fidei necessariam esse gratiam sanctæ delectationis, gratiam quæ est charitas, gratiam quæ præparat voluntatem. III. Si admisissent Semipelagiani internam gratiam sanctæ delectationis etiam non victricis & prædeterminantis, sed parvæ, & ab arbitrio pendulæ, qualem fatebantur necessariam ad bona opera, quibus vita apprehenditur sempiterna; non recte illos confutasset in Carmine de Ingratis S. Prosper. Is enim cap. xix. Semipelagianos redarguit, quod admitterent tantummodo gratiam proponentem nobis objectum, nullum tamen motum animi excitantem, nisi metaphorice, quomodo confurgit amor vel odium, dum videmus res delectabiles, aut horribiles:

*... veluti cum voce loquentis,
Aut rerum actarum specie, quas vidimus,
aut quas
Legimus, exoritur secreta cordis in aula
Nunc amor, aut odium, nunc spes,
motus, ira, dolorque;
Nec tamen bos motus scriptor, narrat
tor, & actor
Insevere animo, (quamvis hoc quoque
vellent:)
Sed de perceptis mens iudex sponte
mouetur.*

Si autem Semipelagiani admisissent gratiam physice excitantem in animo bonam voluntatem, & non solum illustrantem, verum etiam motus sanctæ delectationis inspirantem, quomodo Prosper hæc jure proferret? Rursus quomodo posset sequenti capite xx. illos reprehendere, quod denegarent gratiam pervadentem sensa animi, & faterentur solam verbi ministrationem, admonentem atque clamantem?

*Nec quod solo potest, cura officioque
ministri
Exequitur, famulisque vicem com-
mittit agendi:
Qui quamvis multa admoveant man-
data vocantis,
Pulsant, non intrant animas.*

Insuper quomodo cap. xxix. assereret inter

8.
Quod con-
firmatur ul-
terius.

inter gratiam admissam à Semipelagianis ad initium fidei, & inter legem atque doctrinam nullum omnino esse discrimen?

Dicite plectentes apices, mortisque ministris

Hoc expleſſe operis, quod gratia vivificatrix.

Certe si Semipelagiani admiſſent internam gratiam inspirationis; non denegaſſent gratiam inferentem animis motum, non denegaſſent gratiam intrantem animas, non denegaſſent gratiam à lege atque doctrina diverſam: quod arbitror ſingulis manifeſtum. IV. Poſtremo tandem decreta Semipelagianorum ſunt ea, quæ proſcripſit Arauſicana ſecunda Synodus: Hæc declaravit repugnare Apoſtolicis dogmatibus initium fidei ineſſe nobis naturaliter, neque ad credendum prærequiri gratiam ſanctæ inspirationis: Ergo Semipelagiani definiabant fidei initia eſſe naturaliter à nobis, neque ad voluntatem credendi talem gratiam requiri. *Si quis* (inquit canon v. Arauſic.) *ſicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipſumque credulitatis affectum non per gratiæ donum, id eſt, per inspirationem Spiritus Sancti corrigentem voluntatem noſtram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, ſed naturaliter nobis ineſſe dicit; Apoſtolicis dogmatibus adverſarius approbatur.* Et can. 7. definit ad fidem neceſſariam eſſe *inspirationem Spiritus Sancti, qui dat omnibus ſuavitatem in conſentiendo, & credendo veritati.*

9.
Ex his deducitur conclusio.

Ex hac ſententia noſtra ſequitur vera eſſe plura prioris partis argumenta. Verum eſt Semipelagianos repudiaſſe ſpeciale donum finalis perſeverantiæ, & diſcrimen inter adjutorium *quo*, & adjutorium *ſine quo*: refutaſſe conſequenter gratiam per ſe efficacem, & inspirationem bonæ voluntatis ad fidei initia. Verum quoque eſt admiſſiſſe voluntates noſtras præveniri à gratia, quoniam aſſerebant præveniri in ordine ad omnia opera curationis, inter quæ opinabantur non eſſe adnumerandum velle ægrotum ſanari. Ad hanc etiam voluntatem admiſſebant initialem aliquam gratiam, id eſt, facultatem diſcernendi inter bonum & malum, institutiones & illuſtrationes ani-

morum, & in vocatorum portione, ut in Paulo & Mattheo, etiam bonæ voluntatis inspirationem. Inter Adamum autem, & lapſos homines hoc ſtatuebant diſcrimen, quod ille integris viribus volebat, & volentem gratia juvabat; atque hi credunt tantum, & habent naturaliter credulitatis affectum, ſed ob vires deperditas eorum voluntas ad recte ambulandum erigenda eſt per gratiam inspirationis. Proinde in homine primo nullam admiſſebant gratiam voluntatis neque ad fidem, neque ad perſeverantiam, ſed gratiam homini opitulantem, ſi vellet perſeverare; in hominibus reliquis negabant gratiam voluntatis ut crederent, admiſſebant gratiam voluntatis, ut poſſent operari, & vitam conſequi ſempiternam. Neque Auguſtinus argumentari debebat ab impropotione inter potentiam naturalem & actus ſupernaturales: nam ſi actum ſupernaturalem appellas fidem: negabant Semipelagiani ſupernaturalem eſſe, affirmantes nobis ineſſe naturaliter. Si actus ſupernaturales dixeris opera bona præter fidem; ad hæc fatebantur gratiam prævenire hominum voluntates. Sequebatur tamen ex pravo ipſorum dogmate gratiam dari ſecundum merita, quoniam prior in eorum ſenſu eſt fides, deinde gratia. Qua in re, ut diximus capite præcedenti, ab Auguſtino pluribus rationibus refelluntur. Argumenta autem ſecundæ ſententiæ duntaxat efficiunt Semipelagianos ad initium fidei non admiſſiſſe veram gratiam Chriſti, quæ per nos eſt charitas actualis, & conſiſtit in inspiratione ſanctæ dilectionis. Merito ergo damnata eſt quarta ſanſoniana propoſitio & tanquam falſa, & tanquam hæretica: tanquam falſa, quia Semipelagiani ad initium fidei non admiſerunt gratiæ interioris prævenientis neceſſitatem, ſi non admiſerunt gratiam ſanctæ dilectionis: tanquam hæretica, quia poſſe gratiæ prævenienti obſiſtere vel obtemperare dogma catholicum eſt, non hæreſis Semipelagiana; de qua ſit hujus diſſertationis terminus, *ne offendant unius nimia longitudo.* His verbis Auguſtinus librum de Prædeſt. SS. contra Semipelagianos abſolvit.

DE